

Sprawozdanie z działalności
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Jaworze
oraz podległych jednostek
za rok 2018

I. Organizacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze jest jednostką organizacyjną Powiatu Jaworskiego. Realizuje zadania powiatu wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z zakresu rehabilitacji społecznej finansowane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rzecz osób niepełnosprawnych na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku oraz innych ustaw. Centrum pełni w Powiecie Jaworskim funkcję Organizatora pieczy zastępczej dla Powiatu Jaworskiego, w związku z tym realizuje zapisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierunkiem działań w zakresie tej ustawy zawiera Powiatowy Program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020, który został przyjęty przez Radę Powiatu w dniu 27 grudnia 2017 r.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze działa w oparciu o statut nadany przez Radę Powiatu w Jaworze oraz regulamin organizacyjny uchwalony przez Zarząd Powiatu w Jaworze. Od roku 2016 prowadzone są zmiany restrukturyzacyjne w jednostkach organizacyjnych Powiatu Jaworskiego realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej. W wyniku tych zmian doszło do połączenia PCPR w Jaworze z Ośrodkiem Wsparcia „Pod Zielonym Dębem”, Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą „Jaworowy Start” oraz Domu Dziecka im. dr. H. Jordana w Kaczorowie. Z chwilą połączenia w/w jednostki funkcjonują jako dział PCPR. W 2018 r. doszło do przekształcenia Zespołu ds. interwencji kryzysowej i poradnictwa specjalistycznego w Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, funkcjonujący jako dział Centrum. Od dnia 1 października 2018 r. struktura organizacyjna PCPR w Jaworze przedstawia się następująco:

- 1) Dział administracyjno-księgowy, w skład którego wchodzi Zespół:
 - a) finansowo-księgowy,
 - b) administracyjno-kadrowy.
- 2) Dział pomocy społecznej, w skład którego wchodzi Zespół:
 - a) ds. osób niepełnosprawnych i domów pomocy społecznej,
 - b) ds. realizacji projektów z krajowych i zagranicznych źródeł finansowania.
- 3) Dział pieczy zastępczej, w skład którego wchodzi:
 - a) Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej,
 - b) samodzielne stanowisko ds. pieczy instytucjonalnej.
- 4) Dział Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworze.
- 5) Dział Ośrodek Wsparcia „Pod Zielonym Dębem” w Jaworze.
- 6) Dział Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Jaworowy Start” w Jaworze.
- 7) Dział Dom Dziecka im. dr. H. Jordana w Kaczorowie.

II. Realizacja zadań przez poszczególne Działy PCPR.

1. Dział administracyjno-księgowy.

1) Zespół administracyjno-kadrowy.

Zatrudnienie w PCPR w Jaworze w 2018 r.

Stan zatrudnienia na dzień 1 stycznia 2018 r. - 55 osób (52,51 etatów).

Rozwiązano umów o pracę z 7 osobami, z tego:

- 1 osoba przeszła na emeryturę,
- 1 osoba rozwiązanie umowy o pracę ze strony PCPR,
- 2 osoby wypowiedziały zatrudnienie,
- 3 osoby z powodu zakończenia okresu zatrudnienia.

Nowozatrudnieni w 2018 r.:

- 4 osoby w ramach projektu „Inwestycja w siebie, szansą na lepsze jutro”,
- 4 osoby na zastępstwo pracowników, które przebywały na urlopach zwolnionych z rodzicielstwem (2,5 etatu),
- 1 osoba w celu uzupełnienia kadry w Ośrodku Wsparcia „Pod Zielonym Dębem”,
- 1 osoba w ramach prac interwencyjnych,
- 1 osoba po zakończeniu stażu (na czas określony).

W 2018 roku 8 pracowników przebywało na długotrwałych zwolnieniach lekarskich w czasie ciąży, 7 pracowników korzystało z urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego, 1 pracownik wykorzystał 182 dniach choroby 111 dni świadczenia rehabilitacyjnego.

Stan zatrudnienia na dzień 31.12.2018 r. - 59 osób (55,76 etatów), w tym:

- Placówka „Jaworowy Start” w Jaworze	13 osób,
- Dom Dziecka im. dr. H. Jordana w Kaczorowie	15 osób,
- Ośrodek Wsparcia „Pod Zielonym Dębem” w Jaworze	8 osób,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze	23 osoby.

Sprawy pracownicze.

W okresie roku sprawozdawczego sprawy pracownicze obejmowały:

- a) przygotowanie umów o pracę, w tym pełną dokumentację stosowaną przy zatrudnieniu pracownika samorządowego dla 11 osób,
- b) prowadzenie bieżących spraw (aneksy do umów o pracę, informacje o dodatkach za wieloletnią pracę, Świadczenia pracy, skierowania do Medycyny Pracy - badania podstawowe (okresowe, kontrolne), badania specjalistyczne (sanitarno-epidemiologiczne) i dla kierowców,
- c) sporządzanie sprawozdań GUS kwartalnych i rocznych,
- d) współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Jaworze, w ramach której podpisano jedną umowę na prace interwencyjne,
- e) współpraca z Business Center 1, w ramach której podpisano jedną umowę na staż w ramach projektu „Nowa Praca”,
- f) sporządzanie umów cywilno-prawnych, w tym (15 umów), w tym na usługi informatyczne, dla psychologa oraz z Kancelarią Radcy Prawnego, na szkolenie

w dziedzinie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w ramach szkolenia dla kandydatów na rodzinnych zastępców z terapeutów w ramach Programu korekcyjno i edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, na pomoc w rodzinie zastępczej, z lekarzem na świadczenie usług lekarskich w placówce opiekuńczo-wychowawczej, z inspektorem dozoru budowlanego,

- g) sporządzanie umów na korzystanie z samochodu służbowego do celów służbowych dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (9 umów),
- h) wydano 168 delegacji na wyjazdy służbowe służbowych.

Szkolenia.

Pracownicy Centrum uczestniczyli w 3 szkoleniach zewnętrznych organizowanych przez DOPS we Wrocławiu, 1 szkoleniu zewnętrznym organizowanym przez DUW we Wrocławiu oraz w 11 szkoleniach podnoszących umiejętności i kompetencje zawodowe, które odbywały się we Wrocławiu i Legnicy. Przeprowadzone zostały także szkolenia z zakresu BHP, w których uczestniczyło 20 osób.

Sprawy techniczne.

W 2018 r. w budynkach będących w trwałym zarządzie PCPR przeprowadzone zostały następujące przeglądy techniczne:

- a) przegląd techniczny budynków,
- b) przeglądy instalacji grzewczych i elektrycznych,
- c) przeglądy instalacji alarmowych p.poż w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- d) przeglądy związane z przepisami HACAP,
- e) przeglądy ujęcia wody i oczyszczalni ścieków w Domu Dziecka w Kaczorowie,
- f) przeglądy kominiarskie,
- g) przeglądy techniczne samochodów, będących na stanie PCPR,
- h) korekty drzewostanu.

Na bieżąco prowadzone są drobne prace remontowe i budowlane, które wykonują konserwatorzy zatrudnieni w poszczególnych Działach PCPR. Należy tu wymienić wszelkiego rodzaju drobne naprawy wyposażenia, malowanie pomieszczeń, wymian armatury łazienkowej, itp.

W Placówce „Jaworowy Start” zakończono remont i wyposażenie kuchni podręcznej dla wychowanków, przeprowadzono remont ogrodzenia. Rozpoczęty został kapitalny remont sali dziennego pobytu dla wychowanków.

W Domu Dziecka w Kaczorowie wykonano remonty pokoi wychowanków (wymiana podłóg, parapetów, malowanie ścian). Wykonany został kapitalny remont sieci hydrantowej. Opracowany został operat wodno-prawny w celu uzyskania nowego pozwolenia wodno-prawnego dla oczyszczalni ścieków.

W budynku PCPR w Jaworze przeprowadzono remont korytarza i oświetlenia, przede wszystkim pod kątem potrzeb osób niepełnosprawnych.

W budynku biurowym przy ul. Piłsudskiego 11 a wymieniono pokrycie dachowe.

We wszystkich obiektach sukcesywnie wymieniane jest wyposażenie, zużyte meble sprzęt komputerowy, sprzęt AGD i RTV.

2). **Dział finansowo-księgowy. Realizacja budżetu w 2018 r.**

Rozdział 85218.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze.

Wydatki.

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	3020	1 000,00	700,00	276,71
2	Wynagrodzenia osobowe pracowników	4010	403 019,00	496 001,00	496 001,00
3	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4040	38 718,00	40 699,00	40 698,48
4	Składniki na ubezpieczenie społeczne	4110	70 200,00	81 240,00	81 240,00
5	Składki na Fundusz Pracy	4120	9 000,00	8 248,00	8 239,12
6	Składki na PFRON	4140	27 830,00	1 803,00	1 802,71
7	Wynagrodzenia bezosobowe	4170	5 000,00	6 425,00	6 333,53
8	Zakup materiałów i wyposażenia	4210	17 000,00	22 393,00	22 378,06
9	Zakup energii	4260	20 000,00	20 000,00	19 994,82
10	Zakup usług zdrowotnych	4280	1 000,00	501,00	501,00
11	Zakup pozostałych usług	4300	22 000,00	45 150,00	45 150,00
12	Opłaty z tyt. zakupu usług telekomunikacyjnych	4360	3 350,00	3 400,00	3 382,29
13	Podróże służbowe krajowe	4410	5 000,00	2 250,00	2 221,29
14	Różne opłaty i składki	4430	2 600,00	355,00	355,00
15	Odpisy na ZFŚS	4440	23 000,00	27 089,00	27 088,38
16	Opłaty za rzecz budżetową jst	4520	3 500,00	3 018,00	3 017,28
17	Szkolenia pracowników	4700	1 000,00	3 158,00	3 157,12
RAZEM			653 217,00	762 430,00	761 836,79

Rozdział 85295.

Pozostała działalność.

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO Inwestycja w siebie szansą na lepsze jutro.

Wydatki.

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	3119	0,00	29 004,00	29 004,00
2	Wynagrodzenia osobowe pracowników	4017	0,00	165 710,00	165 531,56
3	Wynagrodzenia osobowe pracowników	4019	0,00	19 232,00	19 211,24
4	Składniki na ubezpieczenie społeczne	4117	0,00	28 934,00	28 714,60
5	Składniki na ubezpieczenie społeczne	4119	0,00	3 358,00	3 332,56
6	Składki na Fundusz Pracy	4127	0,00	4 208,00	3 095,91
7	Składki na Fundusz Pracy	4129	0,00	488,00	359,31
8	Wynagrodzenia bezosobowe	4177	0,00	8 602,00	8 596,33
9	Wynagrodzenia bezosobowe	4179	0,00	998,00	997,67

10	Zakup pozostałych usług	4307	0,00	230 208,00	217 221,17
11	Zakup pozostałych usług	4309	0,00	26 718,00	25 210,23
12	Podróże służbowe krajowe	4417	0,00	5 736,00	5 039,25
13	Podróże służbowe krajowe	4419	0,00	666,00	584,84
14	Różne opłaty i składki	4437	0,00	538,00	332,33
15	Różne opłaty i składki	4439	0,00	62,00	38,57
RAZEM			0,00	524 462,00	507 269,57

Rozdział 85510.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Wydatki.

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Zadania bieżące realizowane na podst. porozumienia między jst	2320	30 000,00	0,00	0,00
2	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzenia	3020	1 000,00	150,00	150,00
3	świadczenia społeczne (pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie, usamodzielnienie dla osób opuszczających placówki)	3110	185 500,00	239 801,00	234 656,18
4	Inne formy pomocy dla uczniów (kieszonkowe dla wychowanków)	3260	15 000,00	9 800,00	9 800,00
5	Wynagrodzenia osobowe pracowników	4010	931 986,00	981 074,00	981 022,34
6	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4040	74 900,00	71 350,00	71 345,65
7	Składniki na ubezpieczenie społeczne	4110	167 000,00	171 700,00	171 691,60
8	Składki na Fundusz Pracy	4120	20 000,00	16 227,00	16 226,48
9	Wynagrodzenia bezosobowe	4170	7 000,00	8 200,00	8 195,46
10	Zakup materiałów i wyposażenia	4210	46 500,00	66 639,00	66 639,00
11	Zakup środków żywności	4220	80 000,00	95 209,00	95 209,00
12	Zakup energii	4260	125 000,00	151 749,00	151 748,29
13	Zakup usług remontowych	4270	40 000,00	23 617,00	23 616,75
14	Zakup usług zdrowotnych	4280	2 000,00	903,00	902,94
15	Zakup pozostałych usług	4300	60 280,00	105 504,00	105 503,94
16	Opłaty z tyt. zakupu usług telekomunikacyjnych	4360	10 000,00	8 250,00	8 204,35
17	Podróże służbowe krajowe	4410	5 000,00	90,00	90,00
18	Różne opłaty i składki	4430	6 560,00	9 260,00	9 259,74
19	Odpisy na ZFŚS	4440	35 000,00	34 000,00	33 396,09
20	Podatek od nieruchomości	4480	4 320,00	4 320,00	4 309,00
21	Opłaty za rzecz budowlaną jst	4520	12 000,00	18 904,00	18 899,04
22	Szkolenia pracowników	4700	1 000,00	2 217,00	2 216,68
RAZEM			1 860 046,00	2 018 964,00	2 013 082,53

Placówki i dochody.

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Wpływy z usług	0830	0,00	65 700,00	72 787,11
2	Dotacje celowe otrzymane z gminy na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień	2900	175 000,00	440 000,00	480 585,82
3	Dotacje celowe otrzymane z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień	2320	150 000,00	490 000,00	529 133,22
Razem:			325 000,00	995 700,00	1 082 506,15

Dział 852.**Rozdział 85203.****Ośrodek Wsparcia.****Wydatki.**

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń	3020	750,00	80,00	80,00
2	Wynagrodzenia osobowe pracowników	4010	286 401,00	302 000,00	301 469,41
3	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4040	16 639,00	12 581,00	12 580,49
4	Składniki na ubezpieczenie społeczne	4110	52 557,00	48 000,00	47 999,97
5	Składki na Fundusz Pracy	4120	7 375,00	4 210,00	4 207,92
6	Składki na PFRON	4140	7 000,00	18,00	18,00
7	Wynagrodzenia bezosobowe	4170	3 000,00	541,00	541,00
8	Zakup materiałów i wyposażenia	4210	48 000,00	61 100,00	60 742,86
9	Zakup środków żywności	4220	0,00	2 000,00	1 456,27
10	Zakup energii	4260	1 200,00	721,00	697,38
11	Zakup usług zdrowotnych	4280	500,00	319,00	319,00
12	Zakup pozostałych usług	4300	25 000,00	70 800,00	70 747,19
13	Opłaty z tyt. zakupu usług telekomunikacyjnych	4360	1 520,00	1 574,00	1 573,42
14	Opłaty z tyt. najmu	4400	30 000,00	21 032,00	21 031,83
15	Różne opłaty i składki	4430	500,00	650,00	541,95
16	Odpisy na ZFŚS	4440	14 000,00	9 363,00	9 362,76
17	Opłaty za rzecz budowlaną	4520	1 500,00	1 342,00	1 341,60
18	Szkolenia pracowników	4700	1 000,00	2 490,00	2 490,00
RAZEM			496 942,00	538 821,00	537 201,05

Dochody.

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Wpłaty uczestników OW	0830	3 000,00	3 000,00	4 580,89

Rozdział 85156.**Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób objętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego.**

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	4130	50 500,00	51 000,00	27 133,20

Rozdział 85508.**Rodziny Zastępcze.**

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Zadania bieżące realizowane na podst. porozumień między jst	2320	100 000,00	155 350,00	155 292,70
2	świadczenia społeczne (pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie, usamodzielnienie dla osób opuszczających placówki)	3110	1 960 000,00	1 967 247,00	1 949 205,96
3	Wynagrodzenia osobowe pracowników	4010	135 000,00	70 000,00	69 817,65
4	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4040	11 300,00	10 506,00	10 505,06
5	Składki na ubezpieczenie społeczne	4110	43 996,00	47 196,00	47 191,14
6	Fundusz Pracy	4120	5 500,00	2 738,00	2 737,31
7	Wynagrodzenia bezosobowe	4170	120 000,00	120 840,00	120 833,51
8	Zakup materiałów i wyposażenia	4210	10 000,00	5 000,00	4 737,76
RAZEM			2 385 796,00	2 378 877,00	2 360 321,09

Dochody:

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Dotacje celowe otrzymane z gminy na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień	2900	45 000,00	195 000,00	223 773,17
2	Dotacje celowe otrzymane z powiatu na zadania bieżące realizowane na podst. porozumień	2320	75 000,00	105 000,00	133 307,19
RAZEM			120 000,00	300 000,00	357 080,36

Rozdział 85504.**Wspieranie rodziny.****Rzeczny Program "Dobry Start".**

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	świadczenia społeczne	3110	0,00	47 400,00	47 400,00
2	Wynagrodzenia osobowe pracowników	4010	0,00	1 580,00	1 580,00
RAZEM			0,00	48 980,00	48 980,00

Rozdział 85220.**Jednostka specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej.**

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Zakup materiałów i wyposażenia	4210	400,00	5 445,00	5 444,44
2	Zakup energii	4260	9 000,00	10 500,00	10 255,25
3	Zakup usług remontowych	4270	2 500,00	6 150,00	6 150,00
4	Zakup usług pozostałych	4300	2 500,00	1 942,00	1 941,81
5	Opłaty za rzecz budowlaną jst	4520	2 000,00	1 825,00	1 824,90
RAZEM			16 400,00	25 862,00	25 616,40

Dochody:

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Dochody z najmu i dzierżawy	0750	16 440,00	16 440,00	13 400,44
2	Wpływy z usług	0830	0,00	1 000,00	975,60
3	Wpływy z różnych dochodów	0970	11 000,00	11 000,00	6 247,38
RAZEM			27 440,00	28 440,00	20 623,42

Rozdział 85205.**Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Zakup materiałów i wyposażenia	4210	0,00	230,00	230,00
2	Zakup usług pozostałych	4300	0,00	18 350,00	18 340,00

Rozdział 85213.**Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej.**

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	4130	0,00	375,00	374,40

Rozdział 85231.**Pomoc dla cudzoziemców.**

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Świadczenia społeczne	3110	0,00	12 497,00	12 495,60

Rozdział 85395.**Pozostała działalność (Karta Polaka)**

L.p.	Wyszczególnienie	Par.	Plan na początku roku	Plan po zmianach	Wykonanie
1	Świadczenia społeczne	3110	0,00	9 450,00	9 450,00

Wykonanie budżetu ogółem.**Plan - 6 406 498,00 zł****Wydatki - 6 338 499,40 zł****Dochody - 1 526 084,18 zł**

W roku 2018 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze pozyskało środki zewnętrzne w wysokości:

- a) Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018 - 25 109,00 zł
- b) Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie - 18 570,00 zł
- c) Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO „Inwestycja w siebie szansą na lepsze jutro” - 478 265,57 zł

Dochody ogółem.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Dotacje celowe otrzymane z gminy na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumienia (placówki op.-wych.)	480 585,82
2.	Dotacje celowe otrzymane z powiatu na zadania bieżące realizowane na podst. porozumienia (placówki op.-wych.)	529 133,22
3.	Dotacje celowe otrzymane z gminy na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumienia (rodziny zastępcze)	223 773,17
4.	Dotacje celowe otrzymane z powiatu na zadania bieżące realizowane na podst. porozumienia (rodziny zastępcze)	133 307,19
5.	Dochody z najmu garaży	14 376,04
6.	Wpływy z różnych dochodów- opłaty mieszkanie chronione	6 247,38
7.	Nawiązki sądowe i darowizny	46 786,67
8.	Zwroty za usługi	72 787,11
9.	Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017	25 109,00
10.	Projekt „Inwestycja w siebie szansą na lepsze jutro”	478 265,57
11.	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie	18 570,00
12.	Odsetki bankowe	5 369,49
13.	Odpłatność rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	10 555,80
14.	Zwrot świadczeń materialnych	2 547,19
15.	Odsetki za nieterminowe wpłaty	615,10
RAZEM:		2 048 028,75

2. Działalność zastępczej.

1) Realizacja Powiatowego Programu rozwoju pieczy zastępczej.

Zadania z zakresu pieczy zastępczej, określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, realizuje Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, którego funkcją w Powiecie Jaworskim pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze. Podstawą realizacji zadań jest Powiatowy Program rozwoju pieczy zastępczej. Wprowadzenie i realizacja Programu pozwala na sprawniejsze wykonywanie zadań zawartych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Bezpośrednio realizacją Programu zajmuje się Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej oraz stanowisko ds. instytucjonalnej pieczy zastępczej.

2) Piecza zastępcza.

Pieczka zastępcza to ogół działań z zakresu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach, gdy ich rodzice, z różnych przyczyn, nie są w stanie realizować tego obowiązku. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Kwestie prawne związane ze wspieraniem rodziny i systemem pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa określa m.in. zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz sposoby jej finansowania. Zadania z zakresu wspierania rodziny należą do samorządu gminnego, natomiast organizowanie pieczy zastępczej to zadanie powiatu.

Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem jego potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych, przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Realizacja zadań z zakresu pieczy zastępczej powinna być ukierunkowana przede wszystkim na powrót dziecka do rodziny biologicznej. Gdy jest to niemożliwe, powinno się podejmować działania w celu znalezienia dla dziecka rodziny adopcyjnej, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka i opieki i wychowanie w środowisku zastępczym, najlepiej o charakterze rodzinnym.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Formy rodzinne pieczy zastępczej to rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne) oraz rodzinny dom dziecka. Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej to placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne. Organizacja tych pierwszych jest zadaniem powiatu, dwie pozostałe należą do kompetencji marszałka województwa.

Podstawą umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest orzeczenie sądu, ale w przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, możliwe jest umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzonym rodzinnym dom dziecka a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka. O zawartej umowie starosta zawiadamia niezwłocznie sąd. Bywa też tak, że dziecko jest w pieczy zastępczej na własną prośbę, na wniosek rodzica lub osoby trzeciej, a także w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie po interwencji pracownika socjalnego.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, chyba, że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej. Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Jeżeli nie jest to możliwe, dziecko pozostaje w pieczy do uzyskania pełnoletności. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która już osiągnęła w okresie pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej za zgodą odpowiednio, rodziny zastępczej, prowadzonego rodzinnego domu dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłuższą jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli się uczy.

3) Rodzinna piecza zastępcza.

Charakterystyka rodzin zastępczych.

W Powiecie Jaworskim rodzinna piecza zastępcza sprawowana jest w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych.

Ogółem w 2018 r. funkcjonowały 102 rodziny zastępcze, w których przebywało 147 dzieci.

L. p.	Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
1.	Spokrewniona	75	102
2.	Niezawodowe	23	28
3.	Zawodowe	4	17
4.	Pomocowa	0	0

Rodzaje rodzin zastępczych w 2018 r. z liczbą dzieci w poszczególnych rodzinach.

W 2018 r. w rodzinach zastępczych umieszczono 17 nowych dzieci.

L.p.	Gmina	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
1.	Jawor	43	59
2.	Bolków	14	20
3.	Mściwojów	6	7
4.	Wńdroże Wielkie	2	3
5.	Paszowice	5	6
6.	Młcinka	5	7

Rodziny zastępcze w poszczególnych gminach Powiatu Jaworskiego w 2018 r.

W okresie sprawozdawczym wobec 25 dzieci zmieniona została forma opieki. Pod opiekę rodziców biologicznych powróciło 7 dzieci, 2 dzieci przeniesiono do innej rodziny zastępczej, 2 dzieci przeniesiono do placówki opiekuńczo-wychowawczej, 4 dzieci zostało przysposobionych, 9 wychowanków rozpoczęło proces usamodzielnienia, 1 dziecko wraz z opiekunem zmieniło miejsce zamieszkania.

L.p.	Gmina	Liczba przyjętych dzieci
1.	Jawor	9
2.	Bolków	1
3.	Mściwojów	0
4.	WńdroŹ Wielkie	1
5.	Paszowice	1
6.	Mńcinka	5

Liczba dzieci umieszczonych po raz pierwszy w rodzinach zastępczych.

L.p.	Przyczyna zmiany formy opieki nad dziećmi	
1.	Powrót dziecka do rodziny biologicznej	7
2.	Umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej	2
3.	Umieszczenie dziecka w innej rodzinie zastępczej	2
4.	Usamodzielnienie	9
5.	Przysposobienie	4
6.	Inne (zmiana miejsca zamieszkania rodziny zastępczej)	1

Zmiana formy opieki nad dziećmi.

Formy wspierania rodzin zastępczych.

Rodziny zastępcze mogą korzystać z różnych form pomocy oferowanych przez PCPR w Jaworze. W momencie otrzymania postanowienia sądowego dot. powstania rodziny zastępczej PCPR w Jaworze informuje rodzinę o rodzajach wsparcia. Rodziny otrzymują pomoc pozafinansową oraz pieniądze na utrzymanie dzieci w rodzinie zastępczej.

Pomoc pozafinansowa.

- poradnictwo specjalistyczne - prawne i psychologiczne,
- grupa wsparcia dla rodzin zastępczych,
- Zespół ds. oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej,
- szkolenia,
- opieka koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- organizowanie wypoczynku wakacyjnego dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.
- usługi wsparcia w ramach projektu „Inwestycja w siebie szansa na lepsze jutro”.

Ad. a. Poradnictwo specjalistyczne udzielane jest w postaci porad prawnych, konsultacji i spotkań z psychologiem oraz terapii rodzinnej. Poradnictwo prawne udzielane jest nieodpłatnie w poniedziałki i piątki. Opiekunowie zastępczy korzystają z porad prawnych

w zakresie alimentacji na rzecz dzieci, ustalania prawa do renty rodzinnej czy innych świadczeń pieniężnych, w sprawach dotyczących opieki prawnej nad dziećmi, świadczeń zdrowotnych, edukacji, ubezpieczeń węgdy rodzicielskiej, spraw majątkowych, mieszkaniowych, itp.

Pomoc psychologiczna udzielana jest codziennie. Pomoc objęta srodziny, w których występują problemy w sprawowaniu opieki nad dziećmi związane z trudnościami szkolnymi, zaburzeniami zachowania, niedostosowaniem społecznym, nadpobudliwością i agresją różnych rodzaju i innymi, itp. Psycholog prowadzi także spotkania z kandydatami na rodziny zastępcze oraz sporządza opinie psychologiczne

Ad. b. Rodziny zastępcze korzystają ze spotkań grupy wsparcia, które odbywają się w każdy pierwszy piątek miesiąca. Prowadzone są przez psychologa oraz pracownika zajmującego się sprawami rodzin zastępczych. W trakcie trwania spotkania rodziny dzielą się swoimi problemami, szukają ich rozwiązania i wspierają się nawzajem.

Ad. c. Zespół ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej ocenia funkcjonowanie rodziny zastępczej oraz dziecka, które w tej rodzinie przebywa. W jego skład wchodzi pracownicy Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Na spotkania zapraszani są również kuratorzy rodzinni, asystenci rodzin, pracownicy ośrodków pomocy społecznej oraz ośrodków adopcyjnych. Udział rodzin zastępczych w posiedzeniach Zespołu jest obowiązkowy. W spotkaniach uczestniczą także rodzice dzieci, którzy nie są pozbawieni węgdy rodzicielskiej. Podczas spotkań aktualizuje się sytuację dziecka i rodziny, omawiane są problemy dot. opieki nad dzieckiem i sposoby ich rozwiązywania, weryfikuje się plany pomocy dziecku. Ustala się także, na ile możliwy jest powrót dziecka do rodziny naturalnej lub zasadność dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej czy ewentualnej adopcji. Posiedzenia Zespołu odbywają się dwa razy w miesiącu, jeżeli zachodzi konieczność zwoływane są dodatkowe spotkania.

Ad. d. W 2018 r. zrealizowano jeden cykl szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. Szkolenie ukończyło 9 osób. Szkolenia zostały przygotowywane i przeprowadzone przez pracowników Ośrodka Adopcyjnego z Wrocławia.

Ad. e. Bezpośrednią opieką nad rodzinami zastępczymi sprawują koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej. Z rodzinami zastępczymi pracuje obecnie pięciu koordynatorów. Według obowiązujących przepisów, koordynator może mieć pod opieką w tym samym czasie maksymalnie 15 rodzin zastępczych. Wówczas koordynator odwiedza rodzinę przynajmniej raz w miesiącu, monitoruje sytuację dziecka w przedszkolu czy w szkole, na bieżąco wspiera i uczy rodzin pokonywać trudności. **W 2018 r. staż opiekunów koordynatorów objęto 53 rodziny zastępcze.** Jeżeli rodzina funkcjonuje prawidłowo, samodzielnie realizuje swoje potrzeby i rozwiązuje problemy, wówczas koordynator odwiedza w celu aktualizacji jej sytuacji lub w razie zaistnienia konieczności. Rodziny są informowane o konieczności zgłaszania problemów dot. opieki nad dziećmi i możliwościach uzyskania pomocy. Koordynatorzy spotykają się z rodzinami w ich miejscu zamieszkania. Ustalają sytuację osobistą i materialną rodziny, sprawdzają czy rodziny prawidłowo funkcjonują w środowisku, czy w rodzinie istnieją poważne problemy, które należałoby jak najszybciej rozwiązać. Z rodzinami opracowywane są plany pomocy dziecku, ustala się powody umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej oraz możliwości jego powrotu do rodziny naturalnej. Koordynatorzy współpracują także z kuratorami, pedagogami i nauczycielami, pracownikami ośrodków pomocy społecznej i pracownikami innych instytucji, np. policją. Odwiedzają także

rodziców dzieci umieszczonych w pieczy rodzinnej w celu ustalenia na ile możliwości jest powrót dzieci pod ich opiekę. W ogólnej ocenie rodziny zastępcze chętnie współpracują z koordynatorami i korzystają z ich pomocy.

Ad. f. W 2018 r. PCPR w Jaworze podjęło działania, dzięki którym dzieci umieszczone w pieczy zastępczej mogły korzystać z wypoczynku poza miejscem zamieszkania. Staramy się, aby te wyjazdy, poza wypoczynkiem, były połączone z różnorodnymi działaniami terapeutycznymi. Ogółem z tej formy wypoczynku skorzystało 49 dzieci z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

- a) 25-27.05.2018 r. zorganizowany został trening kompetencji i umiejętności społecznych w Karpaczu - 10 dzieci.
- b) 28.07.2018 r. - 06.08.2018 r. kolonia socjoterapeutyczna w Dziwnówku, w Ośrodku Rehabilitacyjnym Żorząd - 20 dzieci.
- c) 19.08.2018 r. - 01.09.2018 r. kolonie letnie w nadmorskiej miejscowości Międzywodzie w Ośrodku Wypoczynkowym Bursztyn - 10 dzieci.
- d) 26-27.09.2018 r. wycieczka do Warszawy - 30 dzieci.

Ad. g. Realizacja projektu pn. „Inwestycja w siebie szansą na lepsze jutro”.

W roku 2018 PCPR w Jaworze rozpoczęło realizację projektu pn. „Inwestycja w siebie szansą na lepsze jutro”, który jest skierowany do rodzin zastępczych oraz podopiecznych zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Projekt otrzymał dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego Oś PRIORYTETOWA 9 - WŁCZENIE SPOŁECZNE, DZIAŁANIA 9.2 I DOSTĘP DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH, PODDZIAŁANIA 9.2.1. Całkowita wartość projektu to kwota 1 694 462,40 zł Kwota dofinansowania ze środków unijnych wynosi 1 607 450,40 zł Wkład własny powiatu stanowi kwotę 87 012,00 zł

W 2018 kwota przewidziana na realizację zadań projektowych wynosi 533 818,80 zł z tego wkład własny 29 004,00 zł

Okres realizacji projektu to 1 stycznia 2018 r. - 31 grudnia 2020 r. W ramach projektu świadczone są usługi wspierające opiekunów zastępczych oraz podopiecznych pieczy - terapia, poradnictwo psychologiczne, zawodowe i prawne, socjoterapia (także w formach wyjazdowych), szkolenia, superwizja dla opiekunów zastępczych, zajęcia reedukacyjne, rehabilitacja, zajęcia logopedyczne, poradnictwo prawne oraz inne specjalistyczne formy pomocy dla dzieci. Ponadto z pozyskanych środków zatrudniono trzech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologa oraz innych specjalistów, zajmujących się udzielaniem wsparcia osobom będącym w trudnych sytuacjach życiowych.

Dzięki pozyskanym środkom finansowym możliwe jest realizowanie wszystkich zadań przypisanych organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

W ramach Projektu zrealizowano następujące działania:

- 1) stacjonarny trening kompetencji i umiejętności społecznych dla dwóch grup dzieci do 15 lat i powyżej 15 lat i łącznie udziału wzięło 20 dzieci,
- 2) wyjazdowe zajęcia socjoterapeutyczne, które odbyły się w Dziwnówku w terminie od 28.07.2018 r. i 06.08.2018 r. (10 dni). Wzięło w nich udział 20 dzieci, które uczestniczyły w zajęciach z terapeutą i psychologiem, a jednocześnie odpoczywały nad morzem,

- 3) szkolenia warsztatowe z psychologiem zatrudnionym w Projekcie dla 10 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, dotkniętych przemocą i uzależnieniami oraz w zakresie eliminowania przyczyn i przejawów zaburzeń zachowania,
- 4) usługi specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym wsparcie logopedy dla 10 dzieci i zajęcia reedukacyjne dla dzieci z problemami w nauce,
- 5) poradnictwo zawodowe dla młodzieży powyżej 15 roku życia przygotowującej się do procesu usamodzielnienia - 10 osób,
- 6) pośrednictwo pracy dla dzieci i młodzieży powyżej 15 roku życia - 10 osób,
- 7) wyjazdowy trening kompetencji i umiejętności społecznych - 10 dzieci powyżej 15 lat. Trening odbył się 25.05.2018 r. - 27.05.2018 r. w Karpaczu,
- 8) gra symulacyjna „Krok w przyszłość” dla 15 dzieci powyżej 15 roku życia. Gra trwa od maja do lipca 2018 r. w ramach gry ćwiczą umiejętności zdobyte podczas zajęć z psychologiem i doradcą zawodowym oraz coachingiem,
- 9) indywidualna terapia psychologiczna dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych - terapię zostają objętych 8 dzieci,
- 10) w grudniu szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe oraz prowadzących Rodzinny Dom Dziecka i na dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. W szkoleniu udział wzięło 9 kandydatów.
- 11) superwizja grupowa 15 rodzin zastępczych - trwa przez cały okres trwania Projektu,
- 12) doradztwo psychologiczne - prowadzone przez psychologa zatrudnionego w Projekcie w formie warsztatów dla 15 osób,
- 13) szkolenia i warsztaty dla kadry zawodowo zajmującej się pomocą dziecku i rodzinie; w roku 2018 odbyło się szkolenie o tematyce rodzicielstwa zastępczego dla 100 osób, w październiku - warsztat dla 30 uczestników,
- 14) pomoc prawna dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, którzy świadczą prawnik oddelegowany do świadczenia pracy w Projekcie na ¼ etatu - w tym zadaniu nie ma limitu osób, którzy mogą zostać objęci wsparciem przez prawnika, zależne jest to od potrzeb zgłaszających się osób będących rodziną zastępczą
- 15) w ramach Projektu zatrudnionych jest 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, świadczących pracę na rzecz rodzin zastępczych przez cały okres trwania Projektu.

Dodatkowe działania.

- 1) PCPR w Jaworze na bieżąco prowadzi działania zmierzające do pozyskania rodzin zastępczych. W tym celu w 2018 r. została przeprowadzona kampania na rzecz poszukiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (rozklekanie plakatów na terenie powiatu, rozdawanie ulotek informacyjnych, kierowanie odpowiednich pism wraz z ogłoszeniami do ośrodków pomocy społecznej, sądu, PUP, urzędów miast i gmin oraz parafii na terenie powiatu, ogłoszenia w lokalnych mediach, na stronach internetowych i portalach społecznościowych, realizacja i rozpowszechnienie filmu promującego rodzicielstwo zastępcze).
- 2) Konferencja szkoleniowo-warsztatowa pt. „Wybrane aspekty rodzinnej pieczy zastępczej” dla pracowników ośrodków pomocy społecznej, szkół przedszkoli zorganizowana 8 czerwca 2018 r. w Schronisku Młodzieżowym w Jaworze. Konferencja połączona została z obchodami Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.
- 3) Szkolenie dla kadry zawodowej różnych instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie z zakresu proponowanych zmian ustawowych w kwestiach dotyczących praw dziecka i pieczy zastępczej - 12.10.2018 r.
- 4) Spotkanie Wigilijne dla rodzin zastępczych w dniu 18 grudnia 2018 r.

Świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych.

Rodziny zastępcze mogą korzystać z pomocy pieniężnej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dzieli świadczenia rodzin zastępczych na dwie grupy:

- a) obligatoryjne,
- b) fakultatywne.

Świadczenia obligatoryjne przysługują rodzinie na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka w kwocie nie niższej niż

- a) 694 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- b) 1052 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 211 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz na dziecko umieszczone na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. W/w świadczenia i dodatki przysługują również po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli nadal przebywa w tej rodzinie zastępczej.

Świadczenia fakultatywne (nieobowiązkowe) mogą zostać wypłacone rodzinom zastępczym po ocenie ich potrzeb oraz możliwości finansowych powiatu. Należą do nich:

- a) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6 do 18 roku życia – raz w roku,
- b) świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka – jednorazowo,
- c) wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo,
- d) środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego,
- e) środki finansowe na remont.

Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych.

Rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2000 zł miesięcznie (brutto). Rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2600 zł miesięcznie. Decyzją Zarządu Powiatu Jaworskiego w 2018 r. kwota minimalnego wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych uległa podwyższeniu i wynosi 2300 zł (brutto).

W 2018 r. rodzinom zastępczym przyznano następujące rodzaje świadczeń pieniężnych:

- a) świadczenie pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej,
- b) świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka,
- c) jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych mających wpływ na jakość sprawowanej opieki,
- d) wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej.

L. p.	Rodzaj Świadczenia	Kwota
1.	świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej - w tym dodatek pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka niepełnosprawnego.	1 202 011,63 zł 28 968,15 zł
2.	świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka	1 500,00 zł
3.	Dofinansowanie do wypoczynku	1 000,00 zł
4.	Wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej	120 130,32 zł

Wydatki dot. rodzinnej pieczy zastępczej w 2018 r.

4). Instytucjonalna piecza zastępcza.

Dla dzieci, które muszą być umieszczone w pieczy zastępczej, a nie mogły zostać umieszczone w rodzinach zastępczych, przeznaczone są miejsca w instytucjonalnej pieczy zastępczej, głównie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Na terenie Powiatu Jaworskiego instytucjonalna piecza zastępcza prowadzona jest w formie socjalizacyjnej i rodzinnej. Ogółem funkcjonuje pięć placówek opiekuńczo-wychowawczych. Dwie z nich prowadzi Powiat Jaworski, w strukturach PCPR w Jaworze:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Jaworowy Start” w Jaworze, typu socjalizacyjnego przeznaczona dla 14 wychowanków,
- Dom Dziecka im. dr. H. Jordana w Kaczorowie, typu socjalizacyjnego, który jest przeznaczony dla 30 wychowanków. Obecnie trwa dostosowywanie liczby wychowanków Domu do obowiązujących przepisów. Zgodnie z art. 95 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówce tego typu może przebywać nie więcej niż 14 dzieci w wieku powyżej 10 r. Taki stan powinien być osiągnięty najpóźniej do 31 grudnia 2019 r.

Powiat Jaworski zlecił organizacji pozarządowej - Stowarzyszeniu „Dom Dzieciom” z Kaczorowa - realizację zadania polegającego na prowadzeniu placówek opiekuńczo-wychowawczych. W związku z tym Stowarzyszenie prowadzi trzy placówki:

- Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Przystań” w Kaczorowie. Jest to placówka typu socjalizacyjnego przeznaczona dla 14 wychowanków w wieku powyżej 10 r.,
- Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą typu rodzinnego w Nowych Rochowicach, przeznaczoną dla 8 dzieci w wieku od 0 do 18 lat,
- Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą typu rodzinnego w Jaworze, także dla 8 dzieci w wieku od 0 do 18 r.

Skierowania dzieci do placówek.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze wydaje skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych na terenie Powiatu Jaworskiego. Do placówek kierowane są zarówno dzieci z Powiatu Jaworskiego, jak i z innych powiatów.

W 2018 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze na podstawie postanowień sądowych wydało 33 skierowania.

L.P.	Placówka	Liczba skierowań	w tym dzieci z terenu innych powiatów
1.	Placówka OpiekuŃczo i Wychowawcza Ąaworowy Startò w Jaworze	7	-
2.	Dom Dziecka w Kaczorowie	10	-
3.	Placówka OpiekuŃczo-Wychowawcza ĄPrzystaŃb w Kaczorowie	6	5
4.	Placówka OpiekuŃczo i Wychowawcza typu rodzinnego w Nowych Rochowicach	6	-
5.	Placówka OpiekuŃczo i Wychowawcza typu rodzinnego w Jaworze	4	-

Wydane skierowania w 2018 r. z podziąŃm na placówki opiekuŃczo-wychowawcze.

W okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. w placówkach opiekuŃczo wychowawczych na terenie Powiatu Jaworskiego przebywaŃ ęŃcznie 101 dzieci, w tym 81 dzieci z Powiatu Jaworskiego, 20 dzieci z innych powiatów.

L.P.	Placówka	Liczba dzieci	w tym dzieci z terenu innych powiatów
1.	Placówka OpiekuŃczo i Wychowawcza Ąaworowy Startò w Jaworze	19	5
2.	Dom Dziecka w Kaczorowie	38	7
3.	Placówka OpiekuŃczo-Wychowawcza ĄPrzystaŃb w Kaczorowie	20	7
4.	Placówka OpiekuŃczo i Wychowawcza typu rodzinnego w Nowych Rochowicach	14	2
5.	Placówka OpiekuŃczo i Wychowawcza typu rodzinnego w Jaworze	12	1

Liczba dzieci przebywajŃca w placówkach opiekuŃczo-wychowawczych w roku 2018.

ZespoŃds. okresowej oceny sytuacji dziecka.

W kaŃdej placówce opiekuŃczo-wychowawczej dziaŃga ZespoŃdo spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Celem okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w placówce jest:

- ustalanie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analiza stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną
- modyfikowanie planu pomocy dziecku,
- monitorowanie procedur adopcyjnych dzieci z uregulowanŃ sytuacji prawnŃ umoŃliwiajŃc przysposobienie,
- ocena stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- ocena moŃliwoŃci powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastŃpczej,
- informowanie sŃdu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce dziaŃgjŃcej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oŃwiatowe, przepisów ustawy o dziaŃgalnoŃci leczniczej lub o pomocy spoŃecznej (MOS, MOW lub dps).

W omawianym okresie Dyrektor i pracownicy Centrum brali udział w 10 posiedzeniach zespoŃu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. W trakcie posiedzeŃoceniano proces wychowawczy poszczególnych dzieci i podejmowano decyzje dotyczŃce zasadnoŃci dalszego przebywania dzieci w placówce, powrotu do rodzin biologicznych, adopcji, umieszczenia w rodzinach zastŃpczych lub przeniesienia do innych placówek w ramach ęŃczenia rodzestwa.

Praca z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Pomoc w postaci pracy socjalnej służy również rodzicom biologicznym dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W ramach pracy przedstawiane są im możliwości skorzystania z pomocy oferowanej przez Centrum, m.in. poradnictwa specjalistycznego (prawnego i psychologicznego), pomocy w ramach prowadzonej grupy wsparcia dla rodziców. Badana jest sytuacja materialna, życiowa i zdrowotna rodziców w celu określenia na ile jest możliwy powrót dziecka do rodziny naturalnej. Ocena sytuacji jest niezbędna także do wydania decyzji w sprawie ponoszenia odpowiedzialności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Postępowanie alimentacyjne.

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu węgierskiego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. W związku z tym Centrum w okresie sprawozdawczym wystąpiło z 24 wnioskami dot. alimentów dla dzieci, w tym:

- a) z 5 na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- b) z 14 na rzecz dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- c) z 5 wnioskami o ustanowienie kuratora ds. zarządzania majątkiem małoletniego.

5). Finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Pokrywanie wydatków na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej należy do zadań własnych powiatu. W przypadku dzieci pochodzących z terenu węgierskiego powiatu, środki na ten cel są zagwarantowane w budżecie jednostki.

Jeżeli nie można umieścić dziecka w pieczy na terenie węgierskiego powiatu, wówczas umieszcza się dziecko w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. W takiej sytuacji powiat, węgierski ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na podstawie zawieranych porozumień.

Jeżeli chodzi o pokrywanie kosztów utrzymania dziecka w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, to kwota zwrotu wynosi tyle, ile świadczenia przysługujące rodzinie zastępczej, w tym także świadczenia fakultatywne.

W przypadku kosztów ponoszonych w zakresie pieczy instytucjonalnej, to ustala się je na podstawie kwoty średnich miesięcznych wydatków, przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, poniesionych w poprzednim roku kalendarzowym. Średnie miesięczne wydatki są ustalane przez starostę i ogłaszane w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca danego roku. Ogłoszenie, o którym mowa wyżej, stanowi podstawą do ustalenia odpowiedzialności za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej na podstawie porozumień zawartych pomiędzy powiatami oraz stanowi podstawą do obciążania kosztami gmin, z której pochodzi dziecko.

L.p.	Placówka	Wysokość średniego wydatku w 2018 r.
1.	Placówka „Jaworowy Start”	4 785,39 zł
2.	Dom Dziecka w Kaczorowie	3 288,60 zł
3.	Placówka „Przystań w Kaczorowie	2 710,36 zł

4.	Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego w Nowych Rochowicach	2 520,32 zł
5.	Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego w Jaworze	2 529,52 zł

Średni miesięczny wydatek na utrzymanie dzieci w placówkach na terenie powiatu jaworskiego.

Porozumienia między powiatami.

Do zadań powiatu należą m.in. pokrywanie wydatków na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu własnego powiatu, umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. W okresie sprawozdawczym nie było sytuacji, w których zaistniałoby konieczność umieszczenia dziecka pochodzącego z terenu Powiatu Jaworskiego w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie innego powiatu.

Jednakże, w omawianym okresie, w placówkach na terenie naszego powiatu przebywały dzieci pochodzące z innych powiatów. W związku z tym konieczne było zawarcie porozumień na podstawie których, powiaty, właściwe ze względu na zamieszkanie dziecka przed umieszczeniem po raz pierwszy w pieczy zastępczej, zwracają koszty utrzymania dzieci. Zawarto 5 porozumień: 4 z Miastem Legnica i 1 z Powiatem Legnickim.

Jeżeli chodzi o rodziny zastępcze, to porozumienia dotyczą zarówno zwrotu wydatków na utrzymanie dzieci pochodzących z innych powiatów i umieszczonych na terenie Powiatu Jaworskiego, jak i na utrzymanie dzieci z naszego powiatu umieszczonych na terenie innych powiatów. Ogółem realizowano 16 porozumień z tego:

- a) porozumienia dot. ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych - 8 porozumień z Powiatem Legnickim, Polkowickim, Średzkim, Wrocławskim, Bielskim, Bolesławieckim, Świdnickim.
- b) porozumienia dot. zwrotu kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych - 8 porozumień z Powiatem Świdnickim, Kłodzko-Kozielskim, Milickim, Tąwowieckim, Wrocławskim, Kamiennogórskim, Legnickim.

Wydatki/ dochody	Rodzinna piecza zastępcza	Instytucjonalna piecza zastępcza
Wydatki	155 292,70 zł	-
Dochody	133 307,19 zł	529 133,22 zł

Wydatki i dochody z tytułu ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej na podstawie zawartych porozumień między powiatami.

Udział gmin w finansowaniu pobytu dziecka pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej bądź placówce, gmina, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka. W pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy wysokość ponoszonych wydatków wynosi 10% kwoty wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka odpowiednio w rodzinie lub placówce, w drugim roku - 30%, a w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej - 50%.

Rodzinna piecza zastępcza	Instytucjonalna piecza zastępcza
133 307,19 zł	529 133,22 zł

Dochody z tytułu zwrotu kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej przez gminy.

świadczenie wychowawcze określone w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (500+).

Na utrzymanie każdego dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w wieku od 0 do ukończenia do 18 r.ż, przysługuje dodatek w kwocie 500 zł (tzw. 500+). W 2018 r. wypłacono 1531 świadczeń na łączną kwotę 752 204,02 zł z tego:

- a) rodziny zastępcze i 1326 świadczeń kwotą 653 116,87 zł
- b) placówki typu rodzinnego i 205 świadczeń kwotą 99 087,15 zł

świadczenie Dobry Start (300+).

świadczenie „Dobry Start” to 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia:

- a) przez dziecko lub osobę uczącą się 20 r.ż,
- b) przez dziecko lub osobę uczącą się 24 r.ż - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

świadczenie to przysługuje także wszystkim podopiecznym pieczy zastępczej, spełniającym w/w warunki.

W 2018 r. wypłacono 158 świadczenia na kwotę 47 400 zł, z tego:

- a) rodziny zastępcze 95 świadczeń 28 500 zł
- b) placówki opiekuńczo-wychowawcze 53 świadczeń 17 400 zł
- c) usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej 10 świadczeń 3 000 zł

6). Usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 140 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej procesem usamodzielnienia obejmuje się osobę, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo i wychowawczej. Zostaje ona objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie oraz integrację ze środowiskiem. Proces usamodzielnienia może być rozpoczęty z chwilą ukończenia przez wychowanka 18 lat lub po ukończeniu przez niego nauki, wychowanek pozostaje w tym czasie pieczy zastępczej. Wychowanek ma możliwość wyboru.

Osoba usamodzielniana może skorzystać z następujących form pomocy:

- 1) na usamodzielnienie,
- 2) na kontynuowanie nauki,
- 3) na zagospodarowanie,
- 4) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- 5) w uzyskaniu zatrudnienia.

Pomoc w procesie usamodzielnienia otrzymują także wychowankowie opuszczający domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małymi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii - zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.). Wychowankowie opuszczający tego typu placówki mogą korzystać z takich form pomocy jak podopieczni pieczy zastępczej.

Świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych.

W 2018 r. procesem usamodzielnienia objętych było 23 wychowanków rodzin zastępczych, którzy skorzystali z następujących rodzajów pomocy pieniężnej:

- a) na kontynuowanie nauki 18 osób,
- b) na usamodzielnienie 6 osób,
- c) na zagospodarowanie 4 osoby.

L.p.	Rodzaj Świadczenia	Kwota
1.	Na usamodzielnienie	25 420,00 zł
2.	Na kontynuowanie nauki	84 834,25 zł
3.	Na zagospodarowanie	7 885,00 zł

Świadczenia pieniężne dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych w 2018 r.

Ogółem na świadczenia pieniężne dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w 2018 r. wydatkowano kwotę **118 139,25 zł**

Świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W roku 2018 na świadczenia pieniężne dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo i wychowawczych lub innego typu placówek, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, wydatkowano kwotę **131 382,37 zł**. Wychowankowie i **27 osób** - skorzystali ze świadczeń pieniężnych na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie.

L.p.	Rodzaj Świadczenia	Kwota
1.	Na usamodzielnienie	15 366,00 zł
2.	Na kontynuowanie nauki	104 809,37 zł
3.	Na zagospodarowanie	11 207,00 zł

Świadczenia pieniężne dla usamodzielnianych wychowanków placówek w roku 2018

Mieszkanie chronione dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

Pracownicy Centrum pomagają wychowankom w uzyskaniu przez nich własnego mieszkania. Obowiązek zapewniania mieszkania należy do zadania gminy. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze nie dysponuje lokalami mieszkalnymi, udzielane jest jednak wsparcie w uzyskaniu mieszkania przez usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej np. poprzez przygotowanie wniosku o przydział mieszkania, sporządzaniu pism czy pomoc prawną. Wychowankowie, znajdujący się w trudnej sytuacji mieszkaniowej, mogą skorzystać z pomocy w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym. Znajduje się ono na terenie Paszowic. Docelowo może w nim mieszkać czworo wychowanków. Z tego typu pomocy mogą korzystać wychowankowie kontynuujący naukę. Ponośnią oni opłaty, z której pokrywane są opłaty za media. Wysokość opłaty uzależniona jest od dochodu wychowanka. Jeżeli wychowanek znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, może ubiegać się o zwolnienie z opłaty. W roku 2018 z pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystało 4 wychowanków.

Problem braku mieszkań dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej dotyczy coraz większej liczby naszych podopiecznych. Aby wyjść temu naprzeciw w bieżącym roku planowane jest uruchomienie kolejnego mieszkania chronionego na bazie lokalowej Domu Dziecka w Kaczorowie z 4 miejscami.

3. Działy:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Jaworowy Start” w Jaworze.
- Dom Dziecka im. dr. H. Jordana w Kaczorowie.

Zagadnienia organizacyjne:

Na dzień 31 grudnia 2018 r. w w/w Placówkach przebywało łącznie 31 dzieci, z tego:

- a) w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Jaworowy Start” w Jaworze 12 wychowanków,
- b) w Domu Dziecka w Kaczorowie 19 wychowanków.

Powiat	Liczba dzieci
Jawor	7
Legnica Miasto	2
Zgorzelec	3
Razem	12

Wychowankowie Placówki „Jaworowy Start” w Jaworze z uwzględnieniem powiatu pochodzenia.

Powiat	Liczba dzieci
Jawor	16
Lwówek śląski	2
Legnica	1
Razem	19

Wychowankowie Domu dziecka w Kaczorowie z uwzględnieniem powiatu pochodzenia.

L. p.	Sytuacja dzieci	Placówka „Jaworowy Start”	Dom Dziecka w Kaczorowie
1.	Powrót do rodziny biologicznej.	3	4
2.	Adopcja.	-	-
3.	Dzieci przekazane do rodziny zastępczej.	1	-
4.	Umieszczenie w innej placówce.	4	7
5.	Rozpoczęcie procesu usamodzielnienia.	2	4
6.	Umieszczenie w MOW, MOS.	1	3
7.	Długotrwały pobyt w szpitalu psychiatrycznym.	-	1

Zmiana sytuacji dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Realizacja zadań opiekuńczo-wychowawczych.

Kadra placówek opiekuńczo-wychowawczych w ramach swoich obowiązków realizowała zadania opiekuńczo-dydaktyczno-wychowawcze, nakierowane na podopiecznych placówki. Wśród nich należy wymienić:

- zajęcia korekcyjno-wyrównawcze realizowane przez psychologa,
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne prowadzone przez pedagoga,
- sporządzanie diagnozy psychologicznej i pedagogicznej w celu oceny sytuacji dziecka

- i zaplanowania odpowiedniego planu pomocy dziecku,
- sporządzanie opinii psychologicznych,
- prowadzenie indywidualnych zajęć kompensacyjno-korekcyjnych i wyrównawczych,
- prowadzenie zajęć opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych,
- współpraca z rodziną rodzinną w celu uregulowania sytuacji prawnej dziecka,
- analiza kontaktów rodziców biologicznych z dzieckiem,
- sporządzanie opinii psychologicznych do sądu,
- przejmowanie opieki prawnej nad dziećmi, których rodzice zostali pozbawieni praw rodzicielskich,
- współpraca z ośrodkami adopcyjnymi w celu umieszczenia dziecka w rodzinie adopcyjnej lub zastępczej,
- uczestniczenie w kontaktach z kandydatami na rodziców adopcyjnych,
- utrzymywanie kontaktów z rodzinami preadopcyjnymi,
- prowadzenie poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego dla rodziców biologicznych,
- współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w celu tworzenia warunków powrotu dzieci do rodzin biologicznych,
- organizacja posiedzeń zespołu wychowawczego oraz Stałego Zespołu Oceny Sytuacji Dziecka.

Każde dziecko umieszczone w Placówkach objęte jest opieką medyczną w tym specjalistyczną. Pobyt w pieczy zastępczej to często okazja do podjęcia właściwego leczenia, którego nie zapewniali rodzice biologiczni. Dzieci poza opieką lekarza pierwszego kontaktu, mają zapewniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej: stomatologicznej, okulistycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, ginekologicznej oraz onkologicznej.

Udział wychowanków w imprezach okolicznościowych, konkursach i wycieczkach.

Placówka „Jaworowy Start”:

- a) konkurs kolęd „Jaworskie Gody”,
- b) Święto Babci i Dziadka - wyjście do DPS w Jaworze,
- c) wyjazd na zimowisko w Górach Sowich - sfinansowany przez Stowarzyszenie na Rzecz Domu Małych Dzieci w Jaworze,
- d) wyjazd do ZOO we Wrocławiu - sfinansowany przez FAURECIA S.A. w Legnicy,
- e) Jaworskie Koncerty Pokoju „Swing&Roll czyli Muzyczna huśtawka” - uczestnictwo w koncercie,
- f) wyjazd do Western City i Karpacza ufundowany przez darczyńcę,
- g) wyjazd na kolonie letnie do Dziwnowa i Międzywodziu,
- h) wyjazd na mecz Miedzi Legnica sfinansowany przez darczyńcę,
- i) wycieczka do Energylandii w Zatorze - sfinansowana przez Deutsche Bank w Warszawie,
- j) wycieczka do Warszawy - zwiedzanie Sejmu i zabytków,
- k) wyjazd wychowanków do Kina Helios w Legnicy - wyjazd sponsorowany przez darczyńcę,
- l) udział w Powiatowym Konkursie Szopek Bożonarodzeniowych organizowanych przez Muzeum Regionalne w Jaworze.

Dom Dziecka w Kaczorowie:

- a) wycieczka do Zamku Książa zaproszenie fundacji „Książ”,

- b) udział w wymianie polsko-niemieckiej,
- c) wyjazd na kolonie letnie do Międzywodzia,
- d) wycieczka do Warszawy - zwiedzanie Sejmu i zabytków Warszawy,
- e) zajęcia w klubie LZS w Kaczorowie,
- f) udział w zawodach sportowych w tenisie stołowym,
- g) wyjazdy na narty,
- h) udział w konkursach plastycznych organizowanych przez Energię Pro.

Remonty w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Placówka „Jaworowy Start” w Jaworze:

- a) odświeżenie i pomalowanie pokoi wychowanków oraz korytarza - Środki własne,
- b) modernizacja kuchni podręcznej i wyposażenie w nowe meble i sprzęt AGD - Środki własne oraz Środki Stowarzyszenia na Rzecz Domu Małych Dzieci w Jaworze i sponsora,
- c) modernizacja ogrodzenia okalającego teren placówki - Środki własne,
- d) remont saloniku wychowanków, wyposażenie w nowe meble, położenie paneli podłogowych, pomalowanie ścian - Środki zewnętrzne przekazane przez PEPCO oraz Środki Stowarzyszenia na Rzecz Domu Małych Dzieci w Jaworze, pomoc Starostwa Powiatowego w Jaworze,
- e) renowacja urządzeń ogrodowych - Środki własne.

Dom Dziecka w Kaczorowie:

- a) kapitalny remont instalacji hydrantowej - Środki własne,
- b) remont pokoi wychowanków - Środki własne,
- c) wykonanie dokumentacji, w tym operatu wodnoprawnego, w celu uzyskania nowego pozwolenia wodno-prawnego dla oczyszczalni ścieków - Środki własne,
- d) bieżące naprawy.

4. Dział - Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2018 r. w strukturze organizacyjnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze działał Zespół ds. interwencji kryzysowej i poradnictwa specjalistycznego. W ramach Zespołu udzielana była pomoc w formie doradczej, informacyjnej, prawnej oraz psychologicznej. Każda z form pomocy służyła osobom, które wykazywały potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych, umożliwiając lepsze funkcjonowanie tych osób we własnym środowisku i społeczności. Zgłaszane problemy dotyczyły przede wszystkim przemocy w rodzinie, uzależnień, opieki nad dzieckiem oraz trudnej sytuacji materialnej.

Z dniem października 2018 r. Zespół został przekształcony w Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej (POIK), w ramach którego tworzona i rozwijana będzie baza lokalowa służąca zapewnieniu całodobowej opieki osobom i rodzinom w sytuacjach kryzysowych. Na dotychczasowy POIK ma wynajęty i wyposażony jeden pokój dla 4 osób będących w nagłym kryzysie. W grudniu 2018 r. został złożony projekt do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. *Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*, którego priorytetem jest dostosowanie infrastruktury Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Jaworze do potrzeb osób dotkniętych przemocą oraz innym rodzajem sytuacji kryzysowej w zakresie zapewnienia całodobowego, bezpiecznego i odpowiednio wyposażonego miejsca pobytu. Celem projektu jest powiększenie bazy lokalowej POIK o 2 pomieszczenia oraz liczby osób mogących być objętych jednocześnie pomocą w postaci miejsca schronienia o 8 osób poprzez wyposażenie w/w pomieszczeń niezbędne do codziennego funkcjonowania dla tylu osób przedmioty i urządzenia. Wnioskowana kwota dofinansowania na realizację zadania to kwota **12 000,00 zł**. Obecnie oczekujemy na informacji dot. przyznania dotacji.

W ramach POIK prowadzone jest mieszkanie chronione dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej z siedzibą w Paszowicach. Z mieszkania chronionego korzystają pełnoletni wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej, jak np. jest brak własnego mieszkania. W związku z tym, że potrzeby w tym zakresie są duże, gdy wychowankowie pieczy zastępczej po jej opuszczeniu nie mają gdzie wrócić, planowane jest utworzenie drugiego mieszkania chronionego na bazie lokalowej Domu Dziecka w Kaczorowie. Zwrócono się w tej sprawie o zgodę do Wojewody Dolnośląskiego, co spotkało się z pozytywną odpowiedzią. Uruchomienie mieszkania planowane jest od kwietnia 2019 r.

W ramach Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej działa całodobowy dyżur psychologa pod następującym numerem telefonu: **517 - 814 - 756**.

W ramach interwencji kryzysowej prowadzono specjalistyczne poradnictwo prawne i psychologiczne, także w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej wsparcia.

Mieszkańcy Powiatu Jaworskiego mogli skorzystać z bezpłatnych porad prawnych świadczonych przez pracownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze w siedzibie Centrum w następujących dniach i godzinach:

Poniedziałek 8.00 i 12.00,

Piątek 14.00 i 18.00

W ramach poradnictwa prawnego udzielano **46 porad**, które dotyczyły prawa cywilnego (zobowiązania, spadki, problemy dotyczące nieruchomości) i rodzinnego (alimenty, ustalenie ojcostwa, ubezwłasnowolnienie, ustalenia opieki prawnej lub kurateli). Porady dotyczyły również prawa pracy, ubezpieczeń społecznych oraz prawa karnego.

Wsparcia emocjonalnego osobom znajdującym się w kryzysie udziela zatrudniony

5. Dział Pomocy społecznej.

1) Rehabilitacja Społeczna.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem bardzo powszechnym, występującym na całym świecie. Nie wszyscy jednak zdają sobie sprawę z tego w jak dużej skali występuje. Różnego rodzaju dysfunkcje bardzo często skutecznie uniemożliwiają prawidłowe wykonywanie ról społecznych, jakie narzuca codzienność, dlatego osobom niepełnosprawnym należy się zrozumienie oraz pomoc ze strony otoczenia.

Należy dążyć do tego, aby likwidować bariery i sprawać, aby z dnia na dzień osobom niepełnosprawnym było lepiej i aby wszystkie te osoby czuły się pełnowartościowymi członkami społeczności.

Do zadań powiatu realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze w zakresie rehabilitacji społecznej należy m.in. podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności, współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób.

Priorytetowym zadaniem wykonywanym w Powiatowym Centrum jest udzielanie wszechstronnego wsparcia w usprawnianiu i integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem społecznym. Zakres tych działań jest istotnym elementem rehabilitacji społecznej, stanowi jej część ogólnego procesu rehabilitacji, polegającej na przygotowaniu osoby niepełnosprawnej do pełnienia różnych ról społecznych, właściwych do wieku i płci oraz na umożliwieniu jej pełnego uczestnictwa w życiu społecznym a przez to integracji i reintegracji społecznej. Realizacja powyższych celów, zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej, polega głównie na wyrabianiu zaradności osobistej i umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych.

Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej dokonywana jest m.in. przez:

- a) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób,
- b) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- c) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- d) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- e) dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.

Na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej Powiat Jaworski w 2018 roku otrzymał
1 148 966,10 zł

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych ze Środków PFRON

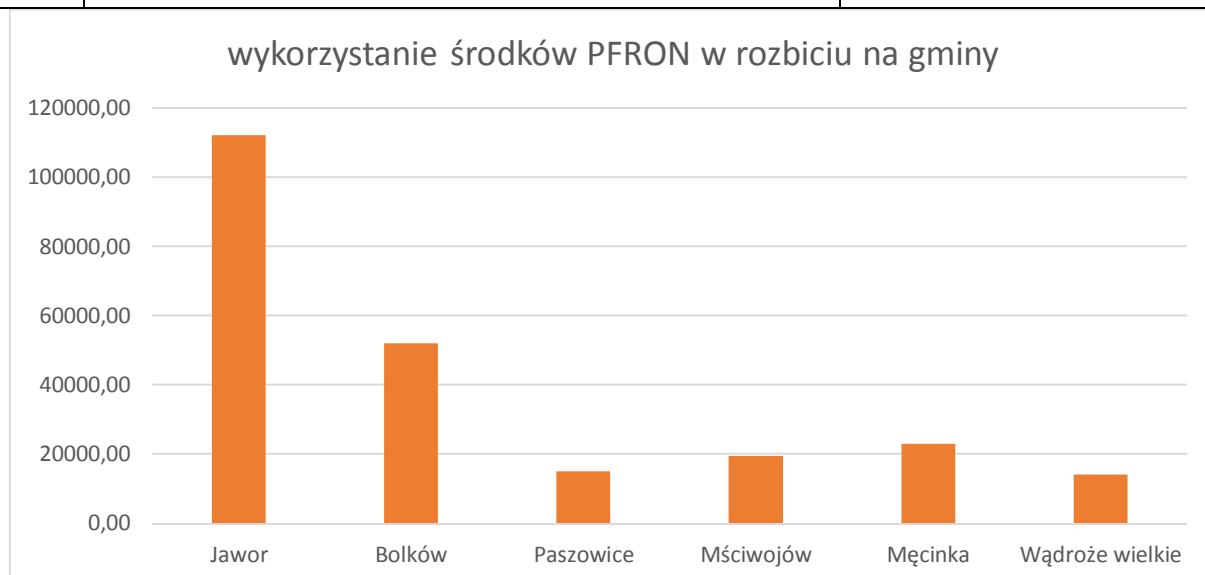
Zadanie to w roku 2018 nie było realizowane.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Przedmioty ortopedyczne są to przyr z y niezbędne osobie niepełnosprawnej w przypadku trwałego inwalidztwa, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego. Przys guj  w zależności od rodzaju przedmiotu raz na 2,3,4 lub 5 lat. Są to min. wózki inwalidzkie, ortezy, balkoniki, protezy.

 rodki pomocnicze, to takie środki, które u gtwiaj  w znacznym stopniu, b d  umożliwiają funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym. Są to m.in. pieluchomajtki, cewniki, aparaty słuchowe.

Lp.	Tre�	Rok 2018
1.	Bud�et (og�em):	238 286,84 z�
2.	Z��bne wnioski	564
3.	Wyp�cone dofinansowania (ilo� - kwota)	413 i 235 809,92 z�
	w tym: dla dzieci i m�dzie�y niepe�nosprawnej	30 i 54 303,40 z�
	dla mieszka�c�w wsi	158 i 88 441,62 z�
	dla kobiet	242 i 89 370,22 z�

Spr t rehabilitacyjny jest to spr t niezbędny do prowadzenia zaj  rehabilitacyjnych mających za zadanie osiągnięcie, przy aktywnym uczestnictwie osoby niepełnosprawnej, mo iwie najwyższego poziomu jej funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

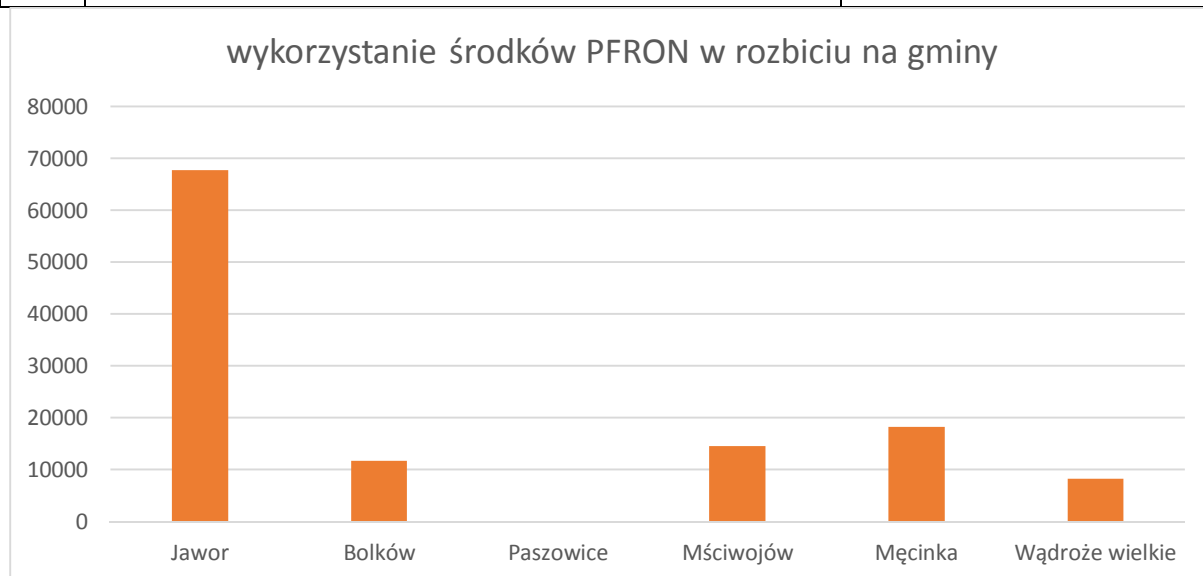
W 2018 r. zawarto **3 umowy** na kwotę **2 424,00 zł**

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych ze środków PFRON.

Ze  rodk w Funduszu może być dofinansowana likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych. Realizacja powyższych zada en na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu u gtwienie osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem. O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się. O dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Ze  rodk w Funduszu dofinansowano min. przystosowanie  zienki

do potrzeb osoby niepełnosprawnej, zakup sprzętów rehabilitacyjnych, podnośników, schodogęza, laptopów, lupy.

Lp.	Treść	Rok 2018
1.	Budżet (ogółem):	120 715,26 zł
2.	Zgłoszone wnioski	36
3.	Zawarte umowy (ilość i kwota)	26 i 120 715,26 zł
4.	Zawarte umowy (ilość i kwota) w rozbiciu na:	
	Bariery architektoniczne	16 i 78 517,26 zł
	Bariery w komunikowaniu się	4 i 8 098 zł
	Bariery techniczne	6 i 34 100 zł
5.	w tym: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej:	1 i 1 253,00 zł
	dla mieszkańców wsi:	10 i 39 96,26 zł
	dla kobiet:	15 i 64 254,76 zł

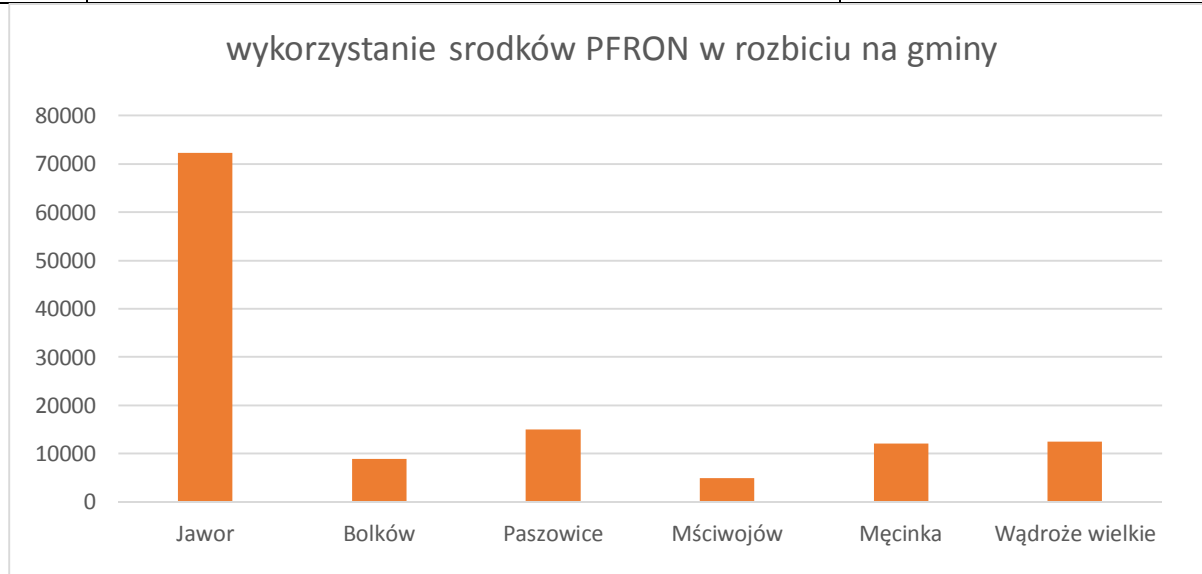
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.

Ta aktywna forma rehabilitacji, połączona z elementami wypoczynku, ma na celu poprawę psychofizycznej sprawności, wyrobienie zaradności, rozwój umiejętności społecznych uczestników, m.in. przez: nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych uczestników, realizację i rozwijanie zainteresowań a także udział w różnorodnych zajęciach indywidualnych i grupowych przewidzianych programem. Do korzystania są uprawnione dzieci oraz osoby dorosłe legitymujące się ważnym orzeczeniem o niepełnosprawności. Osoba niepełnosprawna może również ubiegać się o dofinansowanie ze środków PFRON uczestnictwa w turnusie jej opiekuna, wyłącznie na wyraźne i uzasadnione zalecenie lekarza.

W 2018 r. z uwagi na ograniczoną ilość środków, dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym otrzymają:

- 1) osoby niepełnosprawne w wieku do 16 roku życia, które ostatnie dofinansowanie na ten cel otrzymały w 2015 r.,
- 2) osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym, które ostatnie dofinansowanie na ten cel otrzymały w 2012 r. lub ubiegają się o takie dofinansowanie po raz pierwszy.

Lp.	Treść	Rok 2018
1.	Budżet (Środki wykorzystane):	126 124,00 zł
2.	Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie wraz z opiekunami	159
3.	Wypracowane dofinansowania (ilość i kwota) :	109 i 126 124,00 zł
4.	w tym: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej:	3 i 4 097,00 zł
	dla mieszkańców wsi:	25 i 34 729,00 zł
	dla kobiet:	43 i 55 506,00 zł

W 2018 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze, podobnie jak w poprzednich latach, realizował pilotażowy program **„Aktywny samorząd”**, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W ramach programu osoby niepełnosprawne otrzymywały następujące dofinansowanie:

- do zakupu protezy kołowej, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne - 1 osoba,
- finansowanie pobytu dziecka w przedszkolu - 1 osoba,
- do uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym - 11 osób.

Dofinansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Jaworze.

Warsztat (WTZ) jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Zajęcia odbywają się w 8 pracowniach: artystycznej, ogrodniczej, gospodarstwa domowego, technicznej, ceramicznej, informatyczno-technicznej, umiejętności społecznych, przygotowania społecznego.

Na działalność WTZ w Jaworze otrzymują dofinansowanie w wysokości:

- Środki PFRON **663 840,00 zł**
- Środki przekazane przez Powiat Jaworski **73 760,00 zł**

Dom Pomocy Społecznej (DPS) w Jaworze.

Na terenie Powiatu Jaworskiego funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Jaworze z siedzibami w Jaworze, Bolkowie i Mierczycach. Jego działalność wynika z art. 19 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.).

Dane liczbowe:

- a) w roku 2018 Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w DPS w Jaworze wynosił 3 040,12 zł
- b) na dzień 31 grudnia w DPS umieszczonych było 184 osoby:
 - 27 osób umieszczono na podstawie starych przepisów (dotacja za pobyt przekazywana jest z budżetu państwa),
 - 157 na podstawie nowych przepisów (dotacja za ich pobyt przekazywana jest przez gminę, która skierowała daną osobę oraz przez jej rodzinę),
- c) w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. PCPR w Jaworze wydał 51 decyzji o umieszczeniu w Domu Pomocy Społecznej w Jaworze.

Mieszkańcom DPS w Jaworze, objętym obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, przysługuje prawo do świadczeń opieki zdrowotnej m.in. do podstawowej opieki zdrowotnej, świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych, w tym opieki paliatywno-hospicyjnej, pielęgnacji niepełnosprawnych i opieki nad nimi. W ramach zawartych porozumień z NZOZ mieszkańcom DPS zapewniono dostęp do lekarza POZ oraz do specjalistów. Mieszkańcy Domu mogą korzystać m.in. z całonocnej opieki, którą zapewnia wykwalifikowany personel oraz pełnego wyżywienia wg wskazań lekarza. Ponadto do dyspozycji mieszkańców jest terapeuta zajęciowy, instruktor KO i rehabilitant. W ramach zajęć rehabilitacyjnych oferowane są takie zabiegi, jak: masaże, kinezyterapia (gimnastyka indywidualna, zbiorowa), fizykoterapia, interferencje, laser, lampa Sollux, lampa Biopton, inhalacje. Raz w tygodniu do dyspozycji mieszkańców jest lekarz rodzinny lub na wezwanie. Konsultacje specjalistyczne odbywają się zgodnie z potrzebami mieszkańców i na zlecenie lekarza rodzinnego, który wystawia na nie skierowania.

Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego i Przedmiotów Ortopedycznych.

W ramach działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze funkcjonuje bezpłatna Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego i Przedmiotów Ortopedycznych. Wypożyczalnia jest czynna od poniedziałku do piątku, w godzinach 10.00-14.00.

Z wypożyczalni mogą korzystać osoby, które dysponują świadczeniem lekarskim wskazującym na konieczność korzystania z określonego typu sprzętu lub aktualnym orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.

W 2018 r. z Wypożyczalni skorzystało 40 osób.

6. Dział- Ośrodek Wsparcia „Pod Zielonym Dębem” w Jaworze.

Ośrodek Wsparcia „Pod Zielonym Dębem” w Jaworze jest placówką dziennego pobytu przeznaczoną dla trzydziestu osób z terenu Powiatu Jaworskiego, które nie wymagają leczenia szpitalnego, lecz wsparcia i terapii w zakresie rehabilitacji społecznej. Ośrodek Wsparcia jest placówką typu A, przeznaczoną dla osób przewlekle psychicznie chorych.

Ośrodek działa w ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze (zgodnie z Uchwałą Nr XXII/97/16 Rady Powiatu w Jaworze z dnia 24 maja 2016 r.).

Podstawowym celem działalności Ośrodka Wsparcia w Jaworze jest:

- a) rehabilitacja społeczna poprzez oparcie społeczne skierowane do osób z zaburzeniami psychicznymi, które mają trudności w funkcjonowaniu w życiu codziennym,
- b) przeciwdziałanie instytucjonalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez wzmacnianie zachowań prospołecznych.

Pracownicy Ośrodka Wsparcia w Jaworze.

Za działalność Ośrodka odpowiada kierownik, który dba o jego prawidłowe funkcjonowanie i organizację (1 etat).

Praca z uczestnikami Ośrodka należy do Zespołu Wspierającego Aktywizującego, w skład którego wchodzi:

a) starszy pracownik socjalny	1 etat,
b) starszy instruktor terapii zajęciowej	2 etaty,
c) starszy terapeuta	1 etat,
d) instruktor terapii zajęciowej	2 etaty,
e) psycholog	umowa zlecenie.

Dodatkowo w Ośrodku zatrudniony jest kierowca (1 etat) oraz pracownik fizyczny, który dba o czystość Ośrodka (1/2 etatu).

Ośrodek obecnie jest Działem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze, w związku z tym nadzór nad całą działalnością sprawuje dyrektor Centrum.

Podnoszenie kwalifikacji przez kadrę Ośrodka Wsparcia „Pod Zielonym Dębem” w Jaworze.

W okresie sprawozdawczym kadra Ośrodka Wsparcia podnosi swoje kwalifikacje i umiejętności poprzez uczestnictwo w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Szkolenia zewnętrzne:

- a) Wypalenie zawodowe - profilaktyka i przeciwdziałanie z elementami superwizji. Szkolenie prowadzone przez firmę IMAGO - 4 osoby.
- b) Trening umiejętności społecznych (1 osoba) - szkolenie prowadzi firma szkoleniowa CRPS.
- c) Motywowanie rodziny do udziału w procesie terapeutycznym - aktywne metody, techniki i formy i treningi nawyków celowej aktywności. Szkolenie prowadzi firma szkoleniowa grupa Edukatorów trenerów E. Gadomska szkolenie dla 3 osób.
- d) Kształtowanie umiejętności życiowych, społecznych i motywacyjnych osób niepełnosprawnych - trening nawyków celowej aktywności - szkolenie poprowadzi firma szkoleniowa grupa Edukatorów trenerów E. Gadomska szkolenie dla 1 osoby.

Szkolenia wewnętrzne:

- a) Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie wykonywanych obowiązków służbowych. Zapoznanie z instrukcją p.po
- b) Komunikacja drogą do motywacji. Jak motywować rodzinę uczestnika do współpracy.
- c) Asertywna komunikacja w pracy z uczestnikiem z DS.
- d) Budowa zespołu pracowniczego - dbać o prawidłowe relacje oraz odpowiednią motywację do współpracy.

Podopieczni Ośrodka Wsparcia.

W 2018 r. do Ośrodka Wsparcia „Pod Zielonym Dębem” w Jaworze uczęszczało 30 osób, w tym 16 kobiet i 14 mężczyzn. Średnia liczba uczestników na zajęciach w roku sprawozdawczym wyniosła 20,61 osób.

Uczestnicy Ośrodka to osoby z terenu Powiatu Jaworskiego, w tym:

- a) z miasta Jawora 12 osób,
- b) z Gminy Bolków 4 osoby,
- c) z Gminy Mściwojów 4 osoby,
- d) z Gminy Paszowice 6 osób,
- e) z Gminy Wądroże Wielkie 4 osoby.

Najmłodszy uczestnik Ośrodka to osoba w wieku 25 lat. Najstarsza osoba to uczestniczka w wieku 68 lat. Średnia wieku wszystkich uczestników wynosi 44,86 lat (w tym średnia wieku kobiet 50,68 lat, mężczyzn 38,21 lat).

W okresie objętym sprawozdaniem z pobytu w OW rezygnowało 2 osoby (jedna osoba z powodu umieszczenia w DPS, a druga z przyczyn osobistych).

Uczestnicy Ośrodka Wsparcia posiadają różny stopień niepełnosprawności:

- a) 15 osób w stopniu znacznym
- b) 12 osób w stopniu umiarkowanym,
- c) 3 osoby w stopniu lekkim.

Pięć uczestników jest całkowicie ubezwłasnowolnionych, częściowo 2 osoby. W 2018 r. w szpitalu psychiatrycznym przebywało 5 osób, na innych oddziałach 6.

Podopieczni, mieszkający poza Jaworem, są dowożeni na zajęcia samochodem osobowym typu BUS, który został zakupiony ze środków Powiatu Jaworskiego. Samochód jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Uczestnicy nie ponoszą kosztów dowozu.

Średnia liczba uczestników w poszczególnych zajęciach.

W Ośrodku Wsparcia w Jaworze codziennie odbywają się zajęcia w poszczególnych pracowniach tematycznych zgodnie z opracowanym tygodniowo harmonogramem pracy:

- a) pracownia techniczna 7 - 8 osób dziennie,
- b) trening kulinarny 2 - 6 osób dziennie,
(raz w tygodniu organizowany jest trening w trakcie, którego przygotowywany jest ciepły posiłek- 4 uczestników).
- c) zajęcia relaksacyjne 23 - 29 osób tygodniowo,
- d) zajęcia z muzykoterapii 23 - 29 osób tygodniowo,
- e) trening higieniczny 4 - 7 osób dziennie,
- f) trening farmakologiczny 3 - 6 osób dziennie,
- g) trening budowlany 1 - 2 osoby dziennie,
- h) zajęcia z biblioterapii 23 - 29 osób tygodniowo,

i) zajęcia z psychologiem	23 - 29 osób tygodniowo,
j) zajęcia ruchowe	23 - 29 osób tygodniowo,
k) zajęcia porządkowe	23 - 29 osób miesięcznie,
l) arteterapia	7 - 12 osób dziennie,
m) pracownia krawiecka	4 - 9 osób dziennie,
n) edukacja zdrowotna	23 - 29 osób w miesiącu,
o) trening umiejętności społecznych, wzajemnych i interpersonalnych	23 - 29 osób dziennie.

Działalność Ośrodka Wsparcia w 2018 r. finansowana była w całości z dotacji wojewody dolnośląskiego. Kwota dotacji wynosi 537 201,05 zł środki te przeznaczono przede wszystkim na wynagrodzenia kadry Ośrodka, realizację planu pracy Ośrodka, zadania w ramach poszczególnych treningów i działań terapeutycznych, a także na doposażenie jednostki w sprzęt, urządzenia techniczne i meble oraz opłaty związane z funkcjonowaniem jednostki. Przeprowadzono mały remont (malowanie ścian, wymiana mebli) w pracowni relaksacyjnej. W roku sprawozdawczym nie realizowano zadań inwestycyjnych.

Formy i efekty prowadzonej działalności Ośrodka.

Celem głównym działalności Ośrodka Wsparcia w Jaworze w roku 2018 było osiągnięcie jak najwyższego poziomu aktywnego uczestnictwa podopiecznych w życiu lokalnej społeczności oraz ich wzmocnienie w zakresie samodzielności i wykonywania czynności dnia codziennego. Powyższy cel był realizowany poprzez organizację różnorodnych form terapii oraz treningów.

Podopieczni Ośrodka brali udział w następujących zajęciach:

- a) **Trening funkcjonowania w życiu codziennym**, który obejmuje trening higieniczny, budowlany, kulinarny oraz umiejętności praktycznych. Działania w tym zakresie dotyczą rozwijania i podtrzymywania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia uczestników placówki. W ramach treningu uczestnicy są motywowani do dbania o wygląd zewnętrzny, utrzymywania higieny osobistej, wyrabiania nawyku szanowania cudzej własności, zaradności życiowej i funkcjonowania w życiu codziennym. Uczniowie celowości działania, podejmowania odpowiedzialności za swoje działania, wzmacniania poczucia sprawstwa i bezpieczeństwa. Uczestnicy poznają wartość pieniądza, uczniowie planowali i robili zakupy, ich przydatności do użytku oraz orientacji w cenach. Przyswajają nawyki prawidłowego odżywiania się, planowania codziennego menu (planowania imprez, świąt) i przygotowywania posiłków oraz estetyki ich podawania.
- b) **Trening umiejętności społecznych i kontaktów interpersonalnych** obejmujący nabywanie i doskonalenie umiejętności nawiązywania kontaktów, podtrzymywania rozmowy, aktywnego słuchania oraz asertywności. W trakcie zajęć uczestnicy uczą się odpowiedzialności, współpracy, zasad partnerstwa. Poprzez zajęcia kształtują umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, rozwiązywania problemów dnia codziennego, nawiązywania i podtrzymywania pozytywnych relacji z najbliższym środowiskiem rodzinnym, sąsiedzkim oraz lokalnym.
- c) **Trening umiejętności spędzania czasu wolnego**, który dotyczy m.in. udziału placówki w konkursach, festynach, imprezach oświatowo-kulturalnych, wycieczkach, piknikach, spacerach. Udział w warsztatach terapeutycznych, imprezach wewnętrznych itp. oraz

poznawanie nowych form spędzania czasu wolnego poprzez aktywność ruchową i umysłową

- d) **Terapia zajęciowa**, w tym arteterapia, krawiectwo, zajęcia techniczne, elementy ergoterapii. Ten obszar działań terapeutycznych ma na celu rozwijanie zainteresowań, samorealizacji uczestników oraz rozwój fizyczny, psychiczny i społeczny. Uczestnicy podczas zajęć poznają różne techniki pracy z zakresu terapii zajęciowej, wzbogacają wiedzę i umiejętności z zakresu plastyki, malarstwa, techniki i szycia. Stosowane przez terapeutów zajęciowych bogate, często proste techniki i narzędzia wyrabiają u uczestników wrażliwość oraz samodzielność, jak również rozwój wyobraźni i pomysłowości w wykonywaniu prac.
- e) **Biblioterapia, muzykoterapia oraz relaksacja**, obejmujące czytanie książek, gazet, rozwijanie krzyżówek, prowadzenia kroniki ośrodkowej oraz seanse filmowe, jak również uczestnictwo w ćwiczeniach z wykorzystaniem technik i tekstów relaksacyjnych oraz muzyki uczyły uczestników eliminowania zachowań agresywnych, negatywnych emocji, napięć oraz stresu, podwyższania poziomu umysłowego, wiedzy i zainteresowań oraz kształtowania światopoglądu.
- f) **Poradnictwo i terapia psychologiczna** prowadzone w placówce mające na celu poprawę stanu psychicznego uczestników, rozwój ich osobowości, minimalizowanie deficytów poznawczych, zmniejszenie natężenia objawów chorobowych oraz radzenie sobie z nimi, zapobieganie nawrotom choroby psychicznej, pomoc w ostrej fazie choroby, niwelowanie poczucia osamotnienia, opuszczenia oraz odizolowania. Dzięki temu uczestnikom zapewnia się poczucie bezpieczeństwa, akceptacji, zrozumienia i uczynności. Wspiera się ich w trudnych i kryzysowych sytuacjach, wyzwalać procesy twórczego działania i motywacji wewnętrznej
- g) **Poradnictwo socjalne oraz pomoc w załatwianiu spraw urzędowych:** działania w zakresie pracy socjalnej skierowane do uczestników mających problemy w codziennym życiu oraz wymagające wsparcia z zakresu pomocy społecznej. W szczególności dotyczą działań w zakresie załatwiania spraw urzędowych, współpracy z rodzinami i innymi instytucjami pomocowymi. Pozwala to na świadome uczestnictwo w procesie leczenia i powrotu do społeczeństwa na zasadach akceptacji zrozumienia.
- h) **Pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych.** Działania dotyczą szczególnie profilaktyki zdrowotnej mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia oraz kształtowanie nawyków dbania o zdrowie fizyczne i psychiczne jak również ubrania odpowiedzialności za własny proces leczenia psychiatrycznego. Regularne wizyty w PZP, współpraca z lekarzem, systematyczny trening farmakologiczny oraz psychoedukacyjny pozwoliły na realizację zakładanych rezultatów pracy z uczestnikami.
- i) **Inne formy przygotowujące do udziału w WTZ lub zatrudnienia** - zajęcia teoretyczno-informacyjne polegające na uświadomieniu praw i możliwości podjęcia zatrudnienia. Rozmowy indywidualne i grupowe dotyczące przygotowania warsztatu w celu poszukiwania pracy czy aktywizacji lokalnej. Ponadto uczestnicy uczestniczyli w pracach ogrodniczych, zajęciach porządkowych oraz dbali o zwierzęta. Ta forma kształtowała u uczestników nawyk sumiennego, rzetelnego i odpowiedzialnego wykonywania obowiązków i zleconych zadań
- j) **Współpraca i integracja** działania te miały na celu integrację ze środowiskiem lokalnym oraz instytucjami, tj. policja (spotkania o charakterze edukacyjno-prewencyjnym). Udział w spotkaniach okolicznościowych, imprezach

wzmacniały pozycję osób chorych w społeczeństwie. Współpraca z rodzinami i opiekunami naszych uczestników pozwalała na stały przepływ komunikacji oraz nawiązywanie wspólnych relacji.

- k) **Terapia ruchowa** zajęcia sportowe, rekreacyjne oraz turystyczne w celu usprawniania i uaktywniania uczestników w życiu codziennym, dbania o ich kondycję fizyczną oraz kształtowania nawyku spędzania aktywnie swojego czasu wolnego. Poprzez wyjazdy na wycieczki oraz spacerzy uczestnicy podtrzymywali swoją sprawność.

Współpraca i integracja uczestników Ośrodka Wsparcia z lokalnym społeczeństwem

Podopieczni Ośrodka Wsparcia „Pod Zielonym Dębem” w Jaworze uczestniczyli w różnego rodzaju wydarzeniach kulturalnych i sportowych, podczas których następuje integracja z lokalnym społeczeństwem. Mają oni wówczas okazję do zaprezentowania swoich umiejętności, talentów, nawiązywania nowych znajomości oraz integracji ze społecznością

W okresie sprawozdawczym Ośrodek Wsparcia uczestniczył w wielu imprezach lokalnych oraz pozalokalnych, których udział wpłynął na pozytywny rozwój uczestników, służył przełamaniu stereotypów i przeciwdziałł wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi w naszej placówce.

Udział w konkursach plastycznych i artystycznych:

- a) „Ale jaja” – konkurs plastyczny zorganizowany przez Jaworski Ośrodek Kultury,
- b) Konkurs Lotów Latawców – konkurs zorganizowany przez Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jaworze,
- c) X Dolnośląski Turniej Taneczny Osób Niepełnosprawnych - konkurs taneczny organizowany przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Razem Naj w Jaworze oraz przez WTZ w Jaworze,
- d) XI Festiwal Osób Niepełnosprawnych regionu Legnickiego "Piosenki Malowane" zorganizowany przez Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodziców Osób z Upośledzeniem Intelktualnym "Jutrzenka" w Legnicy,
- e) udział w konkursie Galerion 2018.

Spotkania, warsztaty, konferencje, bale, wycieczki:

- a) udział w 26 finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- b) udział w XVI Integracyjnym Balu Karnawałowym organizowanym przez DPS w Jaworze,
- c) udział w Warsztatach Integracyjnych „Niepełnosprawni wśród nas” organizowanych przez Zespół Ośrodków Wsparcia w Bielawie,
- d) Letnie biesiadowanie-Integracyjny Piknik zorganizowany przez DPS w Jaworze z filii w Mierczycach oraz Stowarzyszenie „Patronus” w Mierczycach,
- e) III Integracyjne Zmagania Sportowe Osób Niepełnosprawnych zorganizowane przez Warsztaty Terapii Zajęciowej w Legnickim Polu,
- f) wyjazd do Kina Helios w Legnicy na seans filmowy „Podatek od miłości”,
- g) wyjazd do Teatru im. H. Modrzejewskiej w Legnicy „Makbet”,
- h) wycieczka do gospodarstwa agroturystycznego w Pomocnym „Monte Christo”,
- i) udział w projekcie Warsztaty Wokalne „Na babcin” zostało zorganizowanym przez fundację Babcia i Dziadek w Ławie,
- j) udział w kursie komputerowym w ramach projektu „Komputer twoje szanse”,

- k) udział w projekcie „Aktywna integracja społeczno-zawodowa mieszkańców Powiatu Jaworskiego,
- l) udział w warsztatach plastycznych „Czekoladki malowane,
- m) wyjazd na wycieczkę do Mini Zoo w Głuchej,
- n) udział w kampanii „Świat bez przemocy” organizowanym przez MOPS w Jaworze,
- o) udział w IV Festiwalu kół i pastorałek „Choinkowe melodie” - organizator Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodziców Osób z Upośledzeniem Intelaktualnym WTZ Jutrzenka w Legnicy,
- p) wyjazd do Kina Helios w Legnicy na film pt. „Miłość jest wszystkim
- q) udział w zajęciach ceramicznych prowadzonych przez instruktora w Pracowni Artystycznej Wrażliwości w Jaworze.

Promocja Ośrodka.

- a) Staż współpracuje z mediami lokalnymi (telewizja, prasa).
- b) Na stronie prowadzony jest profil na portalu społecznościowym, w którym zamieszczane są informacje dotyczące Ośrodka.
- c) Informacje dot. przedsięwzięć zamieszczane są na stronie internetowej Starostwa Powiatowego i PCPR w Jaworze oraz w biuletynie Powiatu Jaworskiego.
- d) Coroczna organizacja Przeglądu Kabaretowego Osób Niepełnosprawnych pn. „Tęty Kolorowo”.

Organizacja Przeglądu Kabaretowego Osób Niepełnosprawnych „Tęty Kolorowo” to bardzo ważne wydarzenie dla Ośrodka. Działanie ma na celu przede wszystkim promocję naszej placówki oraz zwrócenie uwagi na problemy osób z niepełnosprawnościami i ich integrację ze społeczeństwem.

W 2018 r. Przegląd odbył się po raz czwarty. W różnych kategoriach konkursowych udział wzięli przedstawiciele wielu instytucji z terenu województwa dolnośląskiego, m.in. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Jaworze, Dzienny Dom „Senior-Wigor” w Jaworze, Dom Pomocy Społecznej w Legnickim Polu, środowiskowy Dom Samopomocy w Złotoryi, środowiskowy Dom Samopomocy w Wiebodzicach, Dom Pomocy Społecznej „Przełom” w Brenniku oraz gościnnie wystąpił Kabaret „0-99” działający przy Kole Gospodyń Wiejskich w Wiadrowie. Uczestnicy otrzymali nagrody i upominki oraz okolicznościowe dyplomy za udział w Przeglądzie. Nie zabrakło poczęstunku.

W 2019 r. planowany jest kolejny przegląd Kabaretowy.

Inne działania:

W Ośrodku organizowane były wewnętrzne święta takie jak: urodziny uczestników oraz pracowników OW, Tęty Czwartek, zabawa karnawałowa - walentynkowa, Dzień Kobiet, Dzień Wiosny, Dzień Pracownika Socjalnego, Andrzejki. Podopieczni Ośrodka uczestniczyli w obchodach 100-lecia odzyskania Niepodległości przez Polskę.

Ośrodek współpracuje z rodzinami oraz najbliższym otoczeniem uczestników. Poprzez działania grupy wsparcia i indywidualne poradnictwo psychologiczne pracowano nad aktywnym włączaniem się rodziny w proces terapeutyczny. Rodziny angażowane były również w organizację oraz udział w spotkaniach okolicznościowych, imprezach organizowanych w placówce.

Stażym elementem działań terapeutycznych skierowanych do rodzin uczestników jest grupa wsparcia prowadzona przez psychologa. Celem grupy wsparcia jest zintegrowanie członków rodzin ze sobą nawzajem, a także przybliżenie procesu terapeutycznego

uczestników Ośrodka. Zajęcia prowadzone w ramach grupy wsparcia mają również zachęcić członków rodzin do aktywnego udziału w procesie terapeutycznym swoich bliskich oraz zwiększenia świadomości dotyczącej zaburzeń psychicznych i ich wpływu na codzienne funkcjonowanie całej rodziny.

Podsumowanie działalności Ośrodka Wsparcia „Pod Zielonym Dębem” w Jaworze.

Zakładane na początku roku cele zostały zrealizowane. Placówka dba o jak najwyższą jakość pracy terapeutycznej. Aktywny udział w życiu lokalnym i pozalokalnym wzmacnia pozycję osób chorych oraz poprawia ich wizerunek, jak również przeciwdziała marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Wielu uczestników poprawiło swoje umiejętności komunikowania się z ludźmi, lepiej radzi sobie z problemami życia codziennego i organizowaniem czasu wolnego. Poprawne relacje międzyludzkie w grupie Ośrodka Wsparcia w Jaworze przekładają się na lepsze relacje w rodzinie i najbliższym otoczeniu. Efekt ten jest możliwy dzięki regularnemu uczestnictwu w prowadzonych treningach i terapii zajęciowej. Uczestnicy są stale motywowani do nawiązywania i podtrzymywania kontaktów społecznych, zachęcani do funkcjonowania przede wszystkim poprzez wykorzystanie własnych możliwości. Bogata oferta terapeutyczna, różnorodność zajęć pozwala na dostosowanie zajęć do indywidualnych potrzeb uczestników, ich możliwości i zainteresowań.

Bardzo istotnym działaniem Ośrodka jest podtrzymywanie dobrych relacji oraz współpracy z rodzinami podopiecznych. Angażowanie ich w życie Ośrodka oraz ich udział w prowadzonej grupie wsparcia pozwala na świadomy udział rodzin w procesie terapeutycznym.

Działania promujące działalność Ośrodka Wsparcia „Pod Zielonym Dębem” zarówno w środowisku lokalnym, jak i ponadlokalnym w sposób znaczący przyczynia się do zmniejszania marginalizacji i wykluczenia społecznego podopiecznych.

Dalsze zamierzenia.

W roku 2019 r. planuje się zwiększyć działania z zakresu turystyki oraz rekreacji poprzez organizację wycieczek do ciekawych miejsc, wyjścia do kina, teatru oraz zwiększenie ilości zajęć ruchowych, w tym rehabilitacyjnych.

W planach jest także utworzenie pracowni rękodzieła i rzemiosła artystycznego i okolicznościowego. Uczestnicy poznają nowe techniki pracy, jak również będą angażowani w nowe, ciekawe projekty z zakresu terapii zajęciowej.

Wzbogacone zostaną zajęcia z zakresu profilaktyki i edukacji zdrowotnej. Na zajęciach grupowych będą poruszane tematy związane ze zdrowym i higienicznym trybem życia. Wśród podopiecznych Ośrodka zauważa się ogromny problem z zachowaniem i utrzymaniem zdrowego i aktywnego trybu życia. Zapominają oni o odpowiedniej diecie czy aktywności fizycznej. Mają również niską świadomość chorób cywilizacyjnych. W związku z tym każda forma zajęć przybliżająca w/w zagadnienia pozytywnie wpłynie na naszych uczestników.

Jednym z ważniejszych aspektów pracy terapeutycznej kadry Ośrodka będzie także większy nacisk na sprawne komunikacje zarówno wewnątrz Ośrodka, jak i z najbliższym otoczeniem. Wpłynie to na lepszą jakość postrzegania osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi, przez pozostałych członków społeczeństwa.

III. Zestawienie potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze zgodnie z art. 112 ust. 12 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na podstawie art. 182 ust 5 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej.

1. W zakresie pomocy społecznej:

- 1) Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
- 2) Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.
- 3) Doposażenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.
- 4) Utworzenie mieszkania chronionego dla osób z niepełnosprawnościami.
- 5) Szkolenia i rozwój zawodowy pracowników jednostek pomocy społecznej.
- 6) Zwiększenie miejsc dziennego pobytu w ośrodkach przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami.

2. W zakresie systemu pieczy zastępczej:

- 1) Zapewnienie środków finansowych na świadczenia, zarówno obowiązkowe, jak i fakultatywne, na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz na wynagrodzenia dla zawodowych i pomocowych rodzin zastępczych.
- 2) Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
- 3) Zapewnienie środków finansowych na odpowiednie zatrudnienie i wynagrodzenie specjalistów do realizacji zadań wynikających z przepisów prawa z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej.
- 4) Dofinansowanie do wypoczynku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
- 5) Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego rodziny zastępczej zawodowej.
- 6) Zapewnienie środków na utworzenie rodzinnego domu dziecka.
- 7) Świadczenia pieniężne dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych:
 - a) na kontynuowanie nauki,
 - b) na usamodzielnienie,
 - c) na zagospodarowanie.
- 8) Utworzenie kolejnego mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.
- 9) Zapewnienie środków na realizację porozumienia dot. zwrotu kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów, zwłaszcza w pieczy typu rehabilitacyjnego i terapeutycznego .
- 10) Wzmacnianie rodzinnej pieczy zastępczej poprzez propagowanie oraz tworzenie form pieczy zastępczej o charakterze rodzinnym.
- 11) Pozyskiwanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz osób kierujących placówkami opiekuńczo-wychowawczymi typu rodzinnego.